

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura NIK w Katowicach

LKA.410.001.01.2023

Pan
Jarosław Wieczorek
Wojewoda Śląski
Śląski Urząd Wojewódzki
ul. Jagiellońska 25
40-032 Katowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.441.77.2023
Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 30 maja 2023 r.

P/23/001 Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 85/24 – województwo śląskie

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach
ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice
T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30
lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach ¹ , ul. Jagiellońska 25 40-032 Katowice
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jarosław Wieczorek, Wojewoda Śląski od 5 grudnia 2015 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura NIK w Katowicach
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stefania Zalewska główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/4/2023 z 4 stycznia 2023 r. 2. Marta Florczykiewicz-Cymara główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/5/2023 z 4 stycznia 2023 r. 3. Witold Wilk główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/6/2023 z 4 stycznia 2023 r. <p>(akta kontroli tom I str. 1-6; tom II str. 1)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	<p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa w 2022 r., pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 85/24 – województwo śląskie oraz dokonanie, z zastosowaniem ww. kryteriów, oceny wykonania planu finansowego na 2022 r. Urzędu (dysponenta III stopnia).</p> <p>Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – działania związane z egzekucją dochodów budżetowych; – realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych; – sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych; – prowadzenie ksiąg rachunkowych Urzędu (dysponenta III stopnia) w zakresie odnoszącym się do dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań; – system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych; – nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa na podstawie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³, w tym:
--------------	--

¹ Dalej: Urząd.

² Dz.U. z 2022 r. poz. 623. Dalej: ustawa o NIK.

³ Dz.U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm. Dalej: ustawa o finansach publicznych.

- a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
- b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 85/24 – województwo śląskie

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego oraz badanie skuteczności podejmowanych przez dysponenta działań windykacyjnych.

Zakres kontroli

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analizy stanu należności pozostałych do zapłaty;
- szczegółowej kontroli windykacji zaległości;
- analizy realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków;
- kontroli prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 85/24 – województwo śląskie w trakcie roku budżetowego;
- kontroli prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych;
- kontroli prawidłowości dokonanych blokad;
- kontroli przestrzegania ustalonych dla części 85/24 – województwo śląskie limitów wydatków, w tym – limitów środków na wynagrodzenia;
- kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych;
- szczegółowej analizy wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia;
- szczegółowej analizy wybranej próby wydatków, które w 2021 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego;
- kontroli prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych;
- analizy przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji;
- analizy stanu zobowiązań;
- przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych Urzędu (dysponenta III stopnia);
- szczegółowej kontroli wybranych zapisów i dokumentów księgowych;
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań;
- analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych;
- analizy stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 85/24 – województwo śląskie.

Do oceny wykonania budżetu państwa w części 85/24 – województwo śląskie wykorzystano również wyniki kontroli wykonania planu finansowego na 2022 r. Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Katowicach⁴ i wykorzystania dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku osłonowego oraz realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich.

---

⁴ Dalej: WSSE.

III. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, zbadane wydatki w łącznej kwocie 1 583 737,7 tys. zł (27,5% wydatków w części 85/24 – województwo śląskie), z tego 1 570 140,7 tys. zł dotacji przekazanych jednostkom samorządu terytorialnego⁶ przez dysponenta części i 13 597,0 tys. zł wydatków Urzędu – dysponenta III stopnia, zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie o finansach publicznych. Kontrola 100,0% wydatków Urzędu, poniesionych na zadania określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego⁷ w łącznej kwocie 1 593,3 tys. zł, wykazała, że były one celowe i gospodarne oraz poniesione w kwotach wynikających z zawartych umów.

Zgodnie z przeznaczeniem wykorzystano (w niepełnej wysokości) środki pochodzące z objętych badaniem rezerw celowych (260 530,6 tys. zł, tj. 31,9% zwiększenia planu wydatków z rezerw celowych i 11 717,9 tys. zł, tj. 100,0% zwiększenia planu wydatków budżetu środków europejskich z rezerwy celowej) oraz rezerwy ogólnej (22 206,3 tys. zł, tj. 100,0% zwiększenia planu wydatków z rezerwy ogólnej). Dwa z pięciu zadań, na realizację których pozyskano środki z rezerwy ogólnej z inicjatywy podjętej w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów⁸ na poziomie ogólnokrajowym, nie były jednak związane z sytuacją nagłą (nieprzewidywalną) i wymagającą podjęcia natychmiastowych działań, stanowiącą, zdaniem NIK, przesłankę do skorzystania z tego szczególnego instrumentu finansowego, jakim jest rezerwa ogólna.

W Urzędzie podejmowano działania w celu zmniejszenia zużycia energii elektrycznej. W rezultacie w grudniu 2022 r. zmniejszenie to uzyskano na poziomie wymaganym w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej⁹. Monitorowano i analizowano koszty dystrybucji energii elektrycznej w poszczególnych miesiącach 2022 r. Nie zidentyfikowano jednak możliwości zmiany taryfy na korzystniejszą ekonomicznie, wskutek czego poniesiono niegospodarne wydatki w łącznej kwocie 34,0 tys. zł, z tego 31,2 tys. zł w 2022 r. i 2,8 tys. zł w 2023 r. (na koniec 2022 r. kwota ta stanowiła zobowiązanie niewymagalne).

W wyniku badania zamówień publicznych o łącznej wartości 8 706,6 tys. zł brutto, w związku z którymi w 2022 r. Urząd poniósł wydatki w łącznych kwotach 8 240,0 tys. zł (4,2% zrealizowanych wydatków Urzędu w ramach planu na 2022 r.) i 120,0 tys. zł (7,5% zrealizowanych wydatków Urzędu, które nie wygasły z upływem 2021 r.), ustalono, że wykonanie zamówień (pod względem przedmiotu zamówienia i terminu realizacji) oraz wysokość wynagrodzenia zapłaconego wykonawcom były zgodne z postanowieniami zawartych umów. Badanie wykazało jednak, że naruszono art. 29 ust. 2 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹⁰, dzieląc zamówienie na trzy odrębne zamówienia, które udzielono temu samemu wykonawcy z pominięciem trybów określonych w ustawie pzp (wynagrodzenie w łącznej kwocie 466,6 tys. zł brutto, z której 120,0 tys. zł

⁵ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: j.s.t.

⁷ Dz.U. poz. 2407. Dalej: rozporządzenie RM w sprawie wydatków niewygasających z upływem 2021 r.

⁸ Dalej: KPRM.

⁹ Dz.U. z 2023 r. poz. 269, ze zm. Dalej: ustawa o ochronie odbiorców energii elektrycznej.

¹⁰ Dz.U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm. Dalej: ustawa pzp.

wydatkowano w 2022 r.). W przypadku postępowania o udzielenie innego zamówienia objętego badaniem (wynagrodzenie w kwocie 8 240,0 tys. zł brutto w całości wydatkowane w 2022 r.) stwierdzono nieprawidłowości polegające na tym, że:

- błędnie ustalono wartość zamówienia (co nie miało jednak wpływu na prawidłowość wyboru trybu jego udzielenia);
- błędnie podano w ogłoszeniu o zamówieniu zamieszczonym w Biuletynie Zamówień Publicznych¹¹, iż zamawiający nie wymaga wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania umowy;
- nie dochowano terminu określonego w art. 81 ust. 1 ustawy pzp na przekazanie Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych informacji o złożonych ofertach (opóźnienie wyniosło 217 dni).

Błędne ustalenie wartości zamówienia dotyczyło również pierwszego postępowania o udzielenie tego zamówienia (unieważnionego). W postępowaniu tym nie dochowano również należytej staranności w opublikowaniu dokumentacji opisującej zamówienie, co skutkowało koniecznością jego unieważnienia.

W obszarze dochodów zasadnie i prawidłowo spisano w księgach rachunkowych zbadane należności przedawnione w łącznej kwocie 127,1 tys. zł (37,7% wszystkich należności spisanych w 2022 r. w związku z przedawnieniem). Nie wystąpiły przesłanki do spisania z ksiąg rachunkowych skontrolowanych należności w łącznej kwocie 717,0 tys. zł (0,04% zaległości netto w części 85/24 – województwo śląskie, w tym 4,7% zaległości netto Urzędu).

Bez zbędnej zwłoki i zgodnie z przyjętymi procedurami podejmowano stosowne działania w celu dochodzenia objętych badaniem 5,3% zaległości Urzędu w łącznej kwocie 800,0 tys. zł. Odnosnie do skontrolowanych 15,2% zaległości Wojewody Śląskiego¹² w łącznej kwocie 4 383,6 tys. zł ustalono natomiast:

- w jednym przypadku – niespisanie z ksiąg rachunkowych (do czasu przeprowadzenia przez NIK badania w tym zakresie) należności nieściągalnej w kwocie 3 947,0 tys. zł, czym naruszono art. 35b ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹³ – nie miało to jednak istotnego wpływu na prezentację danych w łącznych sprawozdaniach Rb-27 za 2022 r. i Rb-N za IV kwartał 2022 r. (niespisana należność stanowiła odpowiednio 0,2% należności pozostałych do zapłaty i 0,3% należności ogółem wykazanych w ww. sprawozdaniach);
- w dwóch pozostałych przypadkach zaległości na łączną kwotę 436,6 tys. zł – zwłokę we wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji określającej kwotę dotacji przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki (postępowania wszczęto po 188 i 143 dniach od wpływu korekt rozliczeń dotacji), przy czym w jednym z tych dwóch przypadków (zaległość na kwotę 282,3 tys. zł) ustalono również, że wystąpiła zwłoka w podjęciu kolejnych działań wierzyciela po przekazaniu organowi egzekucyjnemu tytułu wykonawczego (działanie podjęto po 254 dniach, w toku kontroli NIK).

Stosownie do art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych, Wojewoda sprawował nadzór i kontrolę nad wykonaniem dochodów budżetowych i wydatków budżetu państwa w części 85/24 – województwo śląskie. W obszarze wydatków sprawowany

---

¹¹ Dalej: BZP.

¹² Dalej: Wojewoda.

¹³ Dz.U. z 2023 r. poz. 120, ze zm., dalej: ustawa o rachunkowości.

nadzór nie zapewnił jednak identyfikacji nieprawidłowości w WSSE, polegającej na poniesieniu wydatków niezgodnie z planem finansowym na 2021 r. i załącznikiem nr 1 do rozporządzenia RM w sprawie wydatków niewygasających z upływem 2021 r.¹⁴ Obszar dochodów wymaga, zdaniem NIK, wzmocnienia nadzoru, z uwagi na nieobjęcie żadnego z 36 powiatów w województwie śląskim kontrolą (na miejscu) dochodów i należności związanych z realizacją zadań zleconych w zakresie gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę łączne i jednostkowe (dysponenta III stopnia) roczne sprawozdania budżetowe za 2022 r.¹⁵ oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r.¹⁶ Zostały one sporządzone prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym oraz terminowo przekazane do odbiorców. Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części na podstawie sprawozdań jednostkowych. Sprawozdania jednostkowe Urzędu (dysponenta III stopnia) sporządzono prawidłowo pod względem merytorycznym. Wykazane w nich kwoty były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Badanie zapisów księgowych o łącznej wartości 21 624,4 tys. zł wykazało, że ewidencja ta prowadzona była prawidłowo w zakresie dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań. Na prawidłowość sporządzenia sprawozdań budżetowych i w zakresie operacji finansowych nie miało wpływu zaksięgowanie zakupu niskocennych środków trwałych w kwocie 2 313,4 tys. zł na niewłaściwym koncie (a w konsekwencji błędne zaprezentowanie ich w bilansie jako zapasów). Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność sporządzania objętych badaniem sprawozdań.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Dochody budżetowe – windykacja należności

1.1. W ustawie budżetowej z dnia 17 grudnia 2021 r. na rok 2022¹⁸ dochody budżetu państwa w części 85/24 – województwo śląskie zostały zaplanowane w wysokości 290 756,0 tys. zł. Zrealizowane i przekazane na rachunek budżetu państwa dochody wyniosły 371 175,8 tys. zł, stanowiąc 127,7% planu oraz 105,5% dochodów wykonanych w 2021 r. (351 745,8 tys. zł).

Największy udział w zrealizowanych dochodach (łącznie 97,1%) miały wpływy uzyskane w działach:

- 700 *Gospodarka mieszkaniowa* – 241 491,1 tys. zł, tj. 65,1% dochodów ogółem (w głównej mierze wpływy związane z realizacją zadań zleconych j.s.t. dotyczące gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa);
- 855 *Rodzina* – 62 493,3 tys. zł, tj. 16,8% dochodów ogółem (przede wszystkim wpływy z związane z realizacją zadań zleconych j.s.t. dotyczące świadczeń

¹⁴ Nieprawidłowość tę NIK stwierdziła w wyniku kontroli P/23/001 *Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. – wykonanie planu finansowego Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach*.

¹⁵ Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-28NW, Rb-28 Programy, Rb-28 Programy WPR (nie dotyczy dysponenta III stopnia), Rb-28 UE (nie dotyczy dysponenta III stopnia), Rb-BZ1.

¹⁶ Rb-N, Rb-Z.

¹⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁸ Dz.U. z 2022 r. poz. 270. Dalej: ustawa budżetowa.

rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz świadczenia wychowawczego), w tym wpływy z tytułu zwrotów wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego stanowiły 30,3% – wyniosły (bez odsetek) 18 960,1 tys. zł, tj. 95,9% wpływów uzyskanych z tego tytułu w 2021 r. (19 774,8 tys. zł);

- 750 *Administracja publiczna* – 31 689,4 tys. zł, tj. 8,5% dochodów ogółem (głównie wpływy Urzędu z tytułu opłat paszportowych i opłat za zezwolenia na pracę dla cudzoziemców);
- 851 *Ochrona zdrowia* – 13 407,7 tys. zł, tj. 3,6% dochodów ogółem (głównie wpływy z opłat i usług jednostek Inspekcji Sanitarnej, w tym za przeprowadzanie badań laboratoryjnych);
- 010 *Rolnictwo i łowiectwo* – 11 312,2 tys. zł, tj. 3,1% dochodów ogółem (przede wszystkim wpływy z opłat za badania laboratoryjne i inne czynności wykonywane przez powiatowe inspektoraty weterynarii, w celu zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych).

Do uzyskania w 2022 r. dochodów wyższych w stosunku do dochodów zaplanowanych oraz dochodów zrealizowanych w roku poprzednim w największym stopniu przyczyniły się wpływy związane z realizacją zadań zleczanych j.s.t. z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa¹⁹, wpływy realizowane przez Urząd (dysponenta III stopnia) z tytułu opłat paszportowych oraz opłat za zezwolenia na pracę dla cudzoziemców i wydania im kart pobytu, wpływy związane z realizacją zadań zleczanych j.s.t. dotyczących wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego, wpływy z opłat i usług realizowanych przez jednostki Inspekcji Sanitarnej, a także wpływy z tytułu opłat legalizacyjnych nałożonych przez organy nadzoru budowlanego. Na wzrost zrealizowanych dochodów w stosunku do 2021 r. miało wpływ odwołanie z dniem 16 maja 2022 r. stanu epidemii COVID-19²⁰ i zniesienie związanych z tym stanem ograniczeń.

(akta kontroli tom I str. 7-43, 119-121, 133-140, 143-147)

Dochody Urzędu (dysponenta III stopnia) zostały zaplanowane na 2022 r. w wysokości 23 942,0 tys. zł. Zrealizowane i przekazane na rachunek budżetu państwa dochody Urzędu wyniosły 33 539,0 tys. zł, tj. 140,1% kwoty planowanej oraz 144,3% dochodów wykonanych w 2021 r. (23 234,6 tys. zł). Na kwotę zrealizowanych w Urzędzie dochodów składały się przede wszystkim wpływy z tytułu opłat paszportowych, opłat za zezwolenia na pracę dla cudzoziemców i wydania im kart pobytu oraz opłat legalizacyjnych nałożonych przez organy nadzoru budowlanego, a także wpływy z najmu składników majątkowych Skarbu Państwa.

Do uzyskania w 2022 r. dochodów wyższych w stosunku do dochodów zaplanowanych oraz dochodów zrealizowanych w roku poprzednim w największym stopniu przyczyniły się wpływy z tytułu opłat paszportowych oraz opłat za zezwolenia na pracę dla cudzoziemców i wydania im kart pobytu²¹, opłat legalizacyjnych, a także opłat z tytułu wpisów i zmian w rejestrze podmiotów wykonujących działalność leczniczą. Zwiększenie wpływów z tytułu opłat paszportowych związane było z możliwością swobodnego podróżowania po świecie z uwagi na wygaśnięcie

¹⁹ Związane m.in. ze zintensyfikowaniem działań w zakresie aktualizacji i ustalenia opłat za wieczyste użytkowanie gruntów Skarbu Państwa.

²⁰ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 maja 2022 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz.U. poz. 1027).

²¹ Opłata za wydanie karty pobytu wzrosła z 50,00 zł do 100,00 zł.

pandemii COVID-19, a także z obawą przed rozszerzeniem się konfliktu zbrojnego w Ukrainie.

(akta kontroli tom I str. 86-92, 122, 173-177)

1.2. Na koniec 2022 r. należności pozostałe do zapłaty w części 85/24 – województwo śląskie wyniosły 2 016 901,4 tys. zł, w tym 1 934 505,0 tys. zł stanowiły zaległości netto²². Największe kwoty zaległości netto wystąpiły w działach: 855 *Rodzina* (1 688 626,5 tys. zł, tj. 87,3% zaległości netto) oraz 700 *Gospodarka mieszkaniowa* (192 888,7 tys. zł, tj. 10,0% zaległości netto).

W porównaniu do 2021 r. należności pozostałe do zapłaty wzrosły o 128 487,3 tys. zł (6,8%), a zaległości netto – o 113 430,6 tys. zł (6,2%). Wzrost zaległości netto dotyczył głównie należności od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz odsetek i był spowodowany niską skutecznością prowadzonych przez komorników egzekucji.

Biorąc pod uwagę pięć wybranych rozdziałów: 70005 *Gospodarka gruntami i nieruchomościami*, 71015 *Nadzór budowlany*, 85132 *Inspekcja Sanitarna*, 85502 *Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego* i 90014 *Inspekcja Ochrony Środowiska*, zaległości netto na koniec 2022 r., w porównaniu do końca 2021 r., zmniejszyły się w dwóch rozdziałach (85132 o 2 887,2 tys. zł, tj. 18,3% i 70005 o 3 131,4 tys. zł, tj. 1,6%), a w trzech wzrosły (71015 o 4,5 tys. zł, tj. 0,1%, 85502 o 118 829,7 tys. zł, tj. 7,6% i 90014 o 165,9 tys. zł, tj. 22,0%). Wojewoda występował do j.s.t. oraz jednostek administracji zespolonej o udzielenie informacji o działaniach podjętych w celu usprawnienia dochodzenia należności oraz zobowiązał j.s.t. do podejmowania działań windykacyjnych w celu obniżenia stanu zaległości²³. Dyrektor Wydziału Nadzoru Właścicielskiego, w wyniku przeprowadzonej analizy dotyczącej realizacji dochodów budżetowych w rozdziale 70005, zwracała się do odpowiednich j.s.t. o złożenie wyjaśnień dotyczących nieobjęcia egzekucją wszystkich zaległości.

W Urzędzie monitorowano informacje zawarte w sporządzanych przez j.s.t. kwartalnych sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów²⁴ (dane dostępne w Centralnej Aplikacji Statystycznej). Jak wskazał Zastępca Dyrektora Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej, sprawozdania te stanowiły podstawę przygotowania rocznego planu kontroli, jak również przeprowadzenia analizy przedkontrolnej (przeprowadzone w 2022 r. kontrole w zakresie dochodów budżetowych przedstawiono w pkt 1.3. niniejszego wystąpienia). W jego ocenie, na poprawę efektywności windykacji należności wpływa wezwanie dłużnika na wywiad alimentacyjny, wszczęcie postępowania w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań skutkującego zawiadomieniem organów ścigania, zatrzymanie prawa jazdy dłużnika, a także zgłoszenie go do biur informacji gospodarczej.

(akta kontroli tom I str. 150-166, 170, 192-197, 219-222)

Na podstawie wiedzy pozyskanej w wyniku przeprowadzonych kontroli oraz w oparciu o informacje związane z realizacją dochodów budżetowych, Pierwszy Wicewojewoda

²² Należności pozostałe do zapłaty, których termin zapłaty minął i mogą być egzekwowane. Dane według łącznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych za 2022 r. z dnia 13 kwietnia 2023 r. (korekta).

²³ W odniesieniu do zaległości wykazanych w rozdziale 70005 – pismo z 4 listopada 2022 r., a w rozdziale 85502 – pismo z 22 kwietnia 2021 r.

²⁴ Dz.U. z 2022 r. poz. 1205, ze zm.

wskazał, że przyczynami niskiej ściągłości wierzytelności były m.in. następujące okoliczności: niepodejmowanie zatrudnienia lub ukrywanie dochodów przez dłużników alimentacyjnych, brak majątku podlegającego egzekucji, nieefektywny proces aktywizacji zawodowej, ukrywanie miejsca pobytu, przebywanie poza granicami kraju lub w areszcie śledczym / zakładzie karnym, opieszale podejmowanie działań przez organy egzekucyjne, częsta odmowa wszczęcia postępowania karnego wobec dłużnika (czyn określony w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny²⁵) lub umarzanie takiego postępowania, niedofinansowanie organu (gminy) prowadzącego postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, skutkujące ograniczeniami kadrowymi oraz nienadanie przez gminy priorytetu przedmiotowemu zadaniu.

(akta kontroli tom I str. 211)

Na koniec 2022 r. należności Urzędu (dysponenta III stopnia) pozostałe do zapłaty wyniosły 16 204,8 tys. zł, w tym 15 018,3 tys. zł stanowiły zaległości netto²⁶. W porównaniu do 2021 r. należności te wzrosły o 198,8 tys. zł (1,2%), a zaległości netto – o 983,8 tys. zł (7,0%). Wzrost zaległości netto dotyczył głównie nieskutecznej egzekucji należności z tytułu kar nałożonych przez organy nadzoru budowlanego i z tytułu kar za prowadzenie bez zezwolenia placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, a także odsetek naliczonych od zaległości cywilnoprawnej, której egzekucja była bezskuteczna²⁷.

Wśród dysponentów działających w ramach części 85/24 – województwo śląskie istotny wzrost zaległości netto w 2022 r. w porównaniu do roku poprzedniego wystąpił w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach²⁸ (o 2 001,5%, do kwoty 393,4 tys. zł²⁹), w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach³⁰ (o 129,4%, do kwoty 39,0 tys. zł³¹) oraz w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Katowicach³² (o 22,0%, do kwoty 918,7 tys. zł³³). Był on spowodowany niską skutecznością egzekucji należności z tytułu zasądzonej kary umownej w związku z odstąpieniem od umowy oraz z tytułu nałożonych kar pieniężnych na podmioty nieprzestrzegające wymagań ochrony środowiska, a także wymagań ochrony roślin przed agrofagami³⁴.

(akta kontroli tom I str. 93, 104-105, 177-178, 192-197, 200-203, 223-241)

W wyniku badania próby sześciu należności, które pozostawały nierozliczone na koniec 2022 r., w łącznej kwocie 5 183,6 tys. zł³⁵ (0,3% zaległości netto w części

²⁵ Dz.U. z 2022 r. poz. 1138, ze zm.

²⁶ Dane według jednostkowego sprawozdania Urzędu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych za 2022 r. z dnia 23 marca 2023 r. (korekta).

²⁷ Należność główna wyniosła 8 281,9 tys. zł, a stawka odsetek ustawowych wzrosła z 7,75% na początku 2022 r. do 12,25% na koniec 2022 r.

²⁸ Dalej: KW PSP

²⁹ Dane według jednostkowego sprawozdania KW PSP Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych za 2022 r. z dnia 1 lutego 2023 r.

³⁰ Dalej: WIORiN.

³¹ Dane według jednostkowego sprawozdania WIORiN Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych za 2022 r. z dnia 1 lutego 2023 r.

³² Dalej: WIOŚ.

³³ Dane według jednostkowego sprawozdania WIOŚ Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych za 2022 r. z dnia 3 lutego 2023 r.

³⁴ Agrofagi to niepożądane organizmy szkodliwe dla roślin uprawnych, plodów rolnych oraz zwierząt (takie jak patogeny, szkodniki, chwasty).

³⁵ Przy doborze próby uwzględniono: wartość, okres powstania i okres przeterminowania należności, działania podjęte w celu ich wyegzekwowania oraz zagrożenie przedawnieniem, a także to, czy były objęte kontrolą NIK w zakresie wykonania budżetu państwa w 2021 r. Pięć należności w łącznej kwocie 4 611,3 tys. zł miało charakter publicznoprawny (dwie z tytułu zwrotu części dotacji, dwie z tytułu kary nałożonej przez organ nadzoru

85/24 – województwo śląskie) – trzech zaległości Urzędu (dysponenta III stopnia) w łącznej kwocie 800,0 tys. zł (5,3%) i trzech zaległości Wojewody w łącznej kwocie 4 383,6 tys. zł (15,2%) – ustalono, że w przypadku zaległości Urzędu bez zbędnej zwłoki i zgodnie z przyjętymi procedurami³⁶ podejmowano stosowne działania w celu ich dochodzenia. Odnośnie do zaległości Wojewody ustalono natomiast w jednym przypadku niespisanie z ksiąg rachunkowych (do czasu przeprowadzenia przez NIK badania w tym zakresie) należności nieściągalnej, a w dwóch pozostałych przypadkach – zwłokę we wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji określającej kwotę dotacji przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki, przy czym w jednym z tych dwóch przypadków ustalono również, że wystąpiła zwłoka w podjęciu kolejnych działań wierzyciela po przekazaniu organowi egzekucyjnemu tytułu wykonawczego, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I str. 507-595)

W 2022 r. spisano z powodu przedawnienia należności w łącznej kwocie 336,7 tys. zł, z tego:

- 282,0 tys. zł w księgach rachunkowych Wojewody, głównie z tytułu zwrotu niewykorzystanej części dotacji, zwrotu części dotacji pobranej w nadmiernej wysokości oraz odsetek od należności cywilnoprawnych;
- 54,7 tys. zł w księgach rachunkowych Urzędu (dysponenta III stopnia), przede wszystkim z tytułu kary nałożonej przez organ nadzoru budowlanego oraz grzywien nałożonych w celu przymuszenia wykonania obowiązków o charakterze niepieniężnym.

(akta kontroli tom I str. 242-243, 369-370)

W wyniku badania próby pięciu należności spisanych w 2022 r. z powodu przedawnienia, w łącznej kwocie 127,1 tys. zł³⁷ (37,7% wszystkich należności spisanych w powyższym okresie z tego powodu), ustalono, że:

- monitorowano terminy przedawnienia należności i wyjaśniano okoliczności spraw (dłużnicy nie posiadali składników majątkowych podlegających egzekucji i wszczęte postępowania zostały umorzone),
- spisanie było uzasadnione, gdyż upłynął termin przedawnienia należności,
- spisania dokonano zgodnie z art. 35b ust. 3 i 4 ustawy o rachunkowości.

Na podstawie zbadanej próby pięciu należności, które pozostawały nierozliczone na koniec 2022 r., w łącznej kwocie 717,0 tys. zł³⁸ (0,04% zaległości netto w części 85/24 – województwo śląskie, w tym 4,7% zaległości netto Urzędu) stwierdzono, że nie wystąpiły przesłanki do ich spisania w księgach rachunkowych. Zaległości te nie przedawniły się, z uwagi na prowadzenie wobec dłużników postępowań egzekucyjnych i skuteczne zastosowanie środków egzekucyjnych.

(akta kontroli tom I str. 244-265)

---

budowlanego i jedna z tytułu wydanej decyzji uwłaszczeniowej), a jedna w kwocie 572,3 tys. zł – cywilnoprawny (z tytułu kary umownej za odstąpienie od umowy).

³⁶ *Procedura ewidencji dochodów budżetowych* (załącznik nr 8 do zarządzenia Dyrektora Generalnego Urzędu nr 110.2.2018 z dnia 23 stycznia 2018 r., ze zm.).

³⁷ Do próby wybrano należności w najwyższych kwotach (według stanu na 10 marca 2023 r.).

³⁸ Próbę stanowiły najstarsze zaległości (jedna – Wojewody w kwocie 5,8 tys. zł i cztery – Urzędu w łącznej kwocie 711,2 tys. zł).

1.3. W ramach sprawowanego przez Wojewodę nadzoru, o którym mowa w art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych, pracownicy Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej przeprowadzili w 2022 r. cztery kontrole w gminach, w tym dwie (w gminach Myszków i Radlin) dotyczyły działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych i dwie (w gminach Pilchowice i Rydułtowy) ustalania uprawnień i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W kontrolach ustalania uprawnień i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego jednym z obszarów kontrolnych była terminowość składania wniosków o wszczęcie lub przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego. Ustalono, że w kontrolowanych gminach wnioski składano niezwłocznie po wydaniu decyzji przyznającej prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Z kolei w kontrolach działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych sformułowano zalecenia pokontrolne, dotyczące m.in.: przestrzegania ustawowych terminów w prowadzonych postępowaniach wobec dłużników alimentacyjnych; zapewnienia stronie czynnego udziału w postępowaniu; wzywania dłużników alimentacyjnych do udzielenia wywiadu i złożenia oświadczenia majątkowego; przekazywania organowi egzekucyjnemu wszelkich informacji istotnych dla skuteczności egzekucji; ustalania w organie właściwym wierzyciela oraz w organie egzekucyjnym, czy dłużnik przez okres ostatnich sześciu miesięcy wywiązał się w każdym miesiącu z zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50% kwoty ustalonych alimentów, a także przekazywanie tym organom informacji o podjętych wobec dłużnika działaniach; kierowania do starosty wniosków o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego niezwłocznie po uprawomocnieniu się decyzji uznającej dłużnika za uchylającego się od obowiązku alimentacyjnego; informowania na bieżąco biur informacji gospodarczych o aktualnym stanie zadłużenia dłużnika alimentacyjnego; przekazywania wpłat dokonywanych przez dłużników na rachunek bankowy organu egzekucyjnego. Burmistrzowie skontrolowanych gmin poinformowali Wojewodę o wykonaniu zaleceń pokontrolnych.

W 2022 r. nie objęto kontrolą na miejscu dochodów związanych z realizacją zadań zleconych powiatom w zakresie gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, pomimo że w wystąpieniu pokontrolnym LKA.410.001.01.2022 z dnia 14 kwietnia 2022 r., skierowanym do Wojewody po kontroli P/22/001 *Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 85/24 – województwo śląskie oraz realizacja zadań nałożonych na Wojewodę w 2021 r. ustawą o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej*, wskazano na potrzebę wzmocnienia nadzoru w powyższym zakresie (w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi przez NIK w wyniku kontroli w trzech powiatach oraz faktem, iż w 2021 r. Urząd przeprowadził tylko jedną kontrolę na miejscu w zakresie dochodów).

Działania nadzorcze dysponenta części 85/24 polegały również na przeprowadzaniu, przez wydziały merytoryczne Urzędu, okresowych analiz wykonania dochodów (z różną częstotliwością: miesięczną, kwartalną, półroczną). Ponadto, Wydział Finansów i Budżetu sporządził zbiorczą informację o wykonaniu dochodów wg stanu na 30 czerwca 2022 r.³⁹ na podstawie informacji przekazanych przez kierowników jednostek administracji zespolonej oraz dyrektorów wydziałów merytorycznych Urzędu, zawierającą m.in. szczegółowy opis źródeł uzyskanych dochodów budżetowych oraz dane o występujących zaległościach, w tym o przyczynach powstania i działaniach podjętych w celu ich wyegzekwowania.

---

³⁹ Opracowanie informacji o wykonaniu dochodów wg stanu na 31 grudnia 2022 r. było w toku.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie spisano z ksiąg rachunkowych Wojewody (do czasu przeprowadzenia przez NIK badania w tym zakresie) należności w kwocie 3 947,0 tys. zł⁴⁰ (76,1% zbadanej próby), ujętej w ww. księgach w związku z wydaniem przez Wojewodę decyzji uwłaszczeniowej z 15 czerwca 2021 r.⁴¹ dotyczącej nabycia przez spółkę z o.o. prawa własności budynków, pomimo że należność ta była nieściągalna, czym naruszono art. 35b ust. 4 ustawy o rachunkowości. W dniu 2 grudnia 2021 r. Zastępca Dyrektora Wydziału Nadzoru Właścicielskiego sporządziła notatkę (w dniu następnym udostępniła ją Wydziałowi Finansów i Budżetu w systemie EZD), z której wynikało, że ww. decyzja została wydana z rażącym naruszeniem prawa i była niewykonalna w dniu jej wydania, a niewykonalność ma charakter trwały⁴².

Wskutek powyższego, w 2022 r. w księgach rachunkowych Wojewody figurowała należność nieściągalna, a w konsekwencji wykazano ją za okresy sprawozdawcze w 2022 r. (roczny i miesięczne) w łącznych sprawozdaniach Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych oraz (kwartalne) w sprawozdaniach Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych. Ujęcie należności w sprawozdaniu Rb-27 jako zaległości netto stanowiło naruszenie § 5 ust. 2 pkt 5 załącznika nr 35 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁴³, zgodnie z którym jako zaległości netto wykazuje się należności pozostałe do zapłaty, których termin zapłaty minął i mogą być egzekwowane. Z uwagi na to, że niespisana należność stanowiła zaledwie 0,2% należności pozostałych do zapłaty i 0,2% zaległości netto wykazanych w łącznym sprawozdaniu Rb-27 za 2022 r. oraz 0,3% należności ogółem wykazanych w łącznym sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2022 r., stwierdzona nieprawidłowość nie miała istotnego wpływu na prezentację danych w tych sprawozdaniach.

Główna Księgową Budżetu Wojewody wyjaśniła, że należność została przypisana na podstawie prawomocnej decyzji Wojewody i podstawą jej wyksięgowania powinna być również prawomocna decyzja stwierdzająca nieważność ww. decyzji wydana przez właściwy organ, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁴⁴, a notatka Zastępcy Dyrektora Wydziału Nadzoru Właścicielskiego nie może stanowić takiej podstawy. Wskazała, że „z uwagi na niemożność ujawnienia praw wynikających z decyzji oraz zabezpieczenia wiarygodności Skarbu Państwa poprzez hipotekę, koniecznym stało się wyeliminowanie z obrotu prawnego decyzji uwłaszczeniowej jako obciążonej wadami z art. 156 § 1 pkt 5 Kpa, ale fakt ten zgodnie z przepisami Kpa musi być orzeczony przez właściwy organ decyzją administracyjną na podstawie której będzie możliwe wyksięgowanie przypisanej należności”.

NIK zauważa, że decyzja Wojewody była niewykonalna już w dniu jej wydania, a niewykonalność ta miała charakter trwały. Okoliczność ta wynikała również z przywołanego w ww. notatce postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach z 23 listopada 2021 r., który oddalił wniosek Skarbu Państwa – Wojewody o wpis

⁴⁰ Była to należność główna.

⁴¹ Decyzja stała się ostateczna z dniem 7 lipca 2021 r.

⁴² Wydając decyzję oparto się na błędnie ustalonym stanie faktycznym, iż budynki podlegające uwłaszczeniu znajdują się na jednej działce ewidencyjnej, w sytuacji gdy w rzeczywistości były posadowione na dwóch działkach ewidencyjnych.

⁴³ Dz.U. poz. 144, ze zm.

⁴⁴ Dz.U. z 2022 r. poz. 2000, ze zm.

użytkowania wieczystego i hipoteki dotyczący tych nieruchomości i przedmiotowej należności. Wskazać należy, że pracownicy Urzędu nie naliczali odsetek z tytułu niezapłacenia należności w terminie, ani nie podejmowali działań w zakresie jej dochodzenia. W świetle ww. przepisu ustawy o rachunkowości należność ta winna być spisana z ksiąg rachunkowych z chwilą powzięcia informacji wskazujących na jej nieściągalność, tj. w grudniu 2021 r.

W dniu 22 marca 2023 r. spisano należność z ksiąg rachunkowych Wojewody, co uwzględniono w korekcie łącznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych za 2022 r. z 13 kwietnia 2023 r.

(akta kontroli tom I str. 339-368, 514-516; tom IV str. 614-626, 695-698; tom V str. 606-624)

2. W przypadku dwóch zaległości na łączną kwotę 436,6 tys. zł (8,4% zbadanej próby) z tytułu zwrotu części dotacji (wraz z odsetkami i kosztami upomnienia) przekazanych beneficjentom w ramach *Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch+” 2020 (moduł 4)*⁴⁵, postępowania w sprawie wydania decyzji określającej kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki, wszczęto ze zwłoką. Czas jaki upłynął do sporządzenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania wyniósł w jednym przypadku 342 dni, w drugim – 297 dni, licząc od wpływu do Urzędu rozliczeń dotacji (19 stycznia 2021 r.) oraz odpowiednio 188 i 143 dni, licząc od wpływu korekt tych rozliczeń (22 czerwca 2021 r.). Zwłoka we wszczęciu postępowania miała wpływ na późniejsze ujęcie należności w księgach rachunkowych Wojewody oraz w sprawozdaniach Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych i Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych.

W pierwszym przypadku⁴⁶, w wyniku weryfikacji sprawozdania z realizacji projektu otrzymanego 19 stycznia 2021 r., w dniu 25 lutego 2021 r. pracownik Wydziału Rozwoju i Współpracy Terytorialnej zwrócił się do beneficjenta o złożenie wyjaśnień. W związku z brakiem odpowiedzi, 12 maja 2021 r. (tj. po upływie ponad dwóch miesięcy od wyznaczonego terminu) ponowił swoją prośbę. W dniu 22 czerwca 2021 r. beneficjent przesłał korektę sprawozdania, z której wynikało, że dotacja została pobrana w nadmiernej wysokości w kwocie 47,5 tys. zł, a kwota niewykorzystana wyniosła 186,8 tys. zł. Pismem z 26 lipca 2021 r. Dyrektor Wydziału Rozwoju i Współpracy Terytorialnej wezwała beneficjenta do zwrotu środków w ww. kwotach. W dniu 9 sierpnia 2021 r. do Urzędu wpłynęło pismo, w którym beneficjent zwrócił się z prośbą o wyznaczenie dodatkowego terminu złożenia korekty sprawozdania. Pismami z 30 sierpnia i 27 października 2021 r.⁴⁷ ponownie wezwano beneficjenta do zwrotu części środków z udzielonej dotacji. W związku z brakiem wpłaty, 9 listopada 2021 r. Dyrektor Wydziału Rozwoju i Współpracy Terytorialnej zwróciła się do Wydziału Finansów i Budżetu o wydanie decyzji określającej kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki. W rezultacie, w dniu 27 grudnia 2021 r. sporządzono zawiadomienie o wszczęciu postępowania, a w dniu 25 lutego 2022 r. wydano decyzję na kwotę 234,6 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2022 r. do zapłaty pozostało 282,3 tys. zł (234,6 tys. zł należności głównej, 47,7 tys. zł odsetek i 16,00 zł kosztów upomnienia).

W drugim przypadku⁴⁸, w wyniku weryfikacji sprawozdania z realizacji projektu otrzymanego 19 stycznia 2021 r., w dniu 17 lutego 2021 r. pracownik Wydziału

⁴⁵ Dalej: Program Maluch+ 2020 – moduł 4.

⁴⁶ Umowa dotacji nr 1601/2020/M4 z 10 grudnia 2020 r.

⁴⁷ W wezwaniu do zapłaty z 27 października 2021 r. zwrócono się do beneficjenta o zwrot środków w kwocie o 270,00 zł wyższej niż w wezwaniu z 30 sierpnia 2021 r. Wezwania te nie zostały odebrane przez beneficjenta.

⁴⁸ Umowa dotacji nr 1642/2020/M4 z 10 grudnia 2020 r.

Rozwoju i Współpracy Terytorialnej zwrócił się do beneficjenta o złożenie korekty sprawozdania w terminie do 3 marca 2021 r. W dniu 22 czerwca 2021 r. beneficjent przesłał korektę sprawozdania, z której wynikało, że dotacja nie została wykorzystana w kwocie 135,5 tys. zł. Pismem z 19 lipca 2021 r. Dyrektor Wydziału Rozwoju i Współpracy Terytorialnej wezwała beneficjenta do zwrotu tych środków. W dniu 9 sierpnia 2021 r. do Urzędu wpłynęło pismo, w którym beneficjent zwrócił się z prośbą o wyznaczenie dodatkowego terminu złożenia korekty sprawozdania. Pismem z 30 sierpnia 2021 r. ponownie wezwano beneficjenta do zwrotu części środków z udzielonej dotacji. W związku z brakiem wpłaty, 25 października 2021 r. Dyrektor Wydziału Rozwoju i Współpracy Terytorialnej zwróciła się do Wydziału Finansów i Budżetu o wydanie decyzji określającej kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki. W rezultacie, w dniu 12 listopada 2021 r. sporządzono zawiadomienie o wszczęciu postępowania, a w dniu 27 grudnia 2021 r. wydano decyzję na kwotę 135,5 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2022 r. do zapłaty pozostało 154,3 tys. zł (127,2 tys. zł należności głównej i 27,1 tys. zł odsetek).

Dyrektor Wydziału Rozwoju i Współpracy Terytorialnej wyjaśniła, że poleciła ponownie wezwać do zapłaty beneficjentów, aby dochować należytej staranności przy prowadzeniu sprawy i w ewentualnym postępowaniu administracyjnym uniknąć zarzutu braku kontradyktoryjności, tym bardziej w przypadku beneficjentów, którzy ze względu na charakter prowadzonej działalności odczuwali organizacyjnie i finansowo skutki epidemii. Jak dalej wyjaśniła, trzecie wezwanie do zapłaty skierowane w pierwszym z ww. przypadków, było spowodowane błędnym wyliczeniem przez pracownika ww. wydziału wysokości kwoty przypadającej do zwrotu (mniejszej o 270,00 zł), wynikającym z nadmiernego obciążenia pracą⁴⁹. Dyrektor Wydziału Rozwoju i Współpracy Terytorialnej podała, że beneficjenci zwracali się o wyznaczenie terminu do złożenia kolejnej korekty sprawozdania z realizacji projektu (nie wyraziła na to zgody) i nie wskazywali na niemożliwość zwrotu środków z tytułu niewykorzystania części dotacji. W sprawie ponad trzymiesięcznego okresu oczekiwania na złożenie korekt sprawozdań wyjaśniła, że z informacji telefonicznej wynikało, iż prezes zarządu obydwu spółek przebywa w szpitalu w związku z zachorowaniem na COVID-19, żłobki nie funkcjonują, ponieważ dzieci i personel są chorzy lub przebywają na kwarantannie i nie ma możliwości złożenia korekt sprawozdań, w związku z powyższym wyraziła zgodę na złożenie korekt po wyjściu prezesa zarządu ze szpitala, jednak nie później niż do końca kwietnia 2021 r. Dyrektor Wydziału Rozwoju i Współpracy Terytorialnej wyjaśniła również, że w związku z kolejną otrzymaną telefonicznie informacją, o ponownej hospitalizacji prezesa zarządu (w wyniku powikłań po COVID-19), wyznaczyła nowy termin na złożenie korekt – do połowy czerwca 2021 r. Dodała, że w Programie Maluch+ 2020 – moduł 4 70% sprawozdań wymagało złożenia korekt, w związku z tym, że wszyscy beneficjenci to podmioty prywatne, które mają dość niską kulturę organizacyjną i administracyjną i nie odnajdują się w reżimie i formalizmie finansów publicznych.

NIK zauważa, że w obydwu przypadkach beneficjentami były spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z jednoosobowym zarządem sprawowanym przez tę samą osobę, która była również właścicielem tych spółek⁵⁰. Stosownie do § 7 ust. 4 i 14 umów o dofinansowanie instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat trzech w ramach Programu Maluch+ 2020 – moduł 4, beneficjent był zobowiązany do przekazania Wojewodzie sprawozdań z realizacji projektów stanowiących rozliczenie dotacji, jak również do zwrotu niewykorzystanej części środków dotacji w terminie do 15 stycznia

⁴⁹ Pracownik ten był odpowiedzialny za rozliczenie ponad 120 sprawozdań (biorąc pod uwagę tylko Program Maluch+ 2020).

⁵⁰ W pierwszym przypadku posiadała 95% udziałów, w drugim – 100% udziałów.

2021 r. W dniu 19 stycznia 2021 r. do Urzędu wpłynęły sprawozdania (skorygowane 22 czerwca 2021 r.), z których wynikało, że część dotacji nie została wykorzystana (w obydwóch przypadkach), a część – została pobrana w nadmiernej wysokości (w jednym przypadku). Zgodnie z art. 169 ust. 6 ustawy o finansach publicznych, w przypadku niedokonania zwrotu dotacji w terminie, dysponent części budżetowej, który udzielił dotacji, wydaje decyzję określającą kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki. Zgodnie z art. 152 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, w przypadku stwierdzenia na podstawie rozliczenia, że dotacja wykorzystana została w części lub całości niezgodnie z przeznaczeniem albo pobrana w nadmiernej wysokości, dysponent części budżetowej określa, w drodze decyzji, wysokość kwoty podlegającej zwrotowi do budżetu państwa. Wojewoda winien zatem wszcząć stosowne postępowanie, zgromadzić materiał dowodowy i wydać na jego podstawie rozstrzygnięcie. Obowiązkiem organu w toku prowadzonego postępowania jest m.in. zapewnienie stronie czynnego w nim udziału, w tym wypowiedzenia się co do zebranego materiału dowodowego. Kilkukrotne wzywianie beneficjentów do zwrotu środków dotacji w sytuacji, gdy istnieje obowiązek przeprowadzenia postępowania w celu wydania decyzji, jest niezasadne i odsuwa w czasie moment ustalenia należności i przypisania jej w księgach rachunkowych, a tym samym – możliwość podjęcia wobec dłużnika działań egzekucyjnych. Może to wpłynąć na skuteczność takich działań, bowiem dłużnik ma więcej czasu na pozbycie się składników swojego majątku lub ukrycie źródeł dochodów.

(akta kontroli tom I str. 371-495, 508-513)

3. W przypadku zaległości na kwotę 282,3 tys. zł (5,4% zbadanej próby) z tytułu zwrotu dotacji w części pobranej w nadmiernej wysokości i w części niewykorzystanej (wraz z odsetkami i kosztami upomnienia), po dostarczeniu 28 czerwca 2022 r. tytułu wykonawczego do organu egzekucyjnego (naczelnika urzędu skarbowego) kolejne działanie podjęto ze zwłoką, albowiem dopiero 9 marca 2023 r. (w toku kontroli NIK), tj. po 254 dniach, zwrócono się do tego organu o udzielenie informacji odnośnie do postępowania egzekucyjnego, pomimo że nie dokonywał on w tym okresie żadnych wpłat tytułem spłaty należności. Zgodnie z art. 7a § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁵¹, wierzyciel, organ egzekucyjny i dłużnik zajętej wierzytelności współpracują w postępowaniu egzekucyjnym w sposób prowadzący do prawidłowego wykonania obowiązku podlegającego egzekucji administracyjnej, w tym przekazują informacje dotyczące czynności egzekucyjnych i innych czynności podejmowanych przez te podmioty, a także zdarzeń mających wpływ na egzekwowany obowiązek zapłaty należności pieniężnej, odsetek z tytułu jej niezapłacenia w terminie, kosztów upomnienia i kosztów egzekucyjnych.

Zastępca Kierownika Oddziału Księgowości i Sprawozdawczości Budżetu Wojewody kierująca Zespołem Dochodów Budżetowych wyjaśniła, że po skierowaniu tytułu wykonawczego do naczelnika urzędu skarbowego oczekiwano na podjęcie przez organ egzekucyjny czynności egzekucyjnych, w tym ustalenie majątku zobowiązanego, z którego będzie prowadzona egzekucja. Jak dalej wyjaśniła, z uwagi na niedługi czas, który upłynął od skierowania tytułu wykonawczego wierzyciel nie miał podstaw, aby ponaglać organ egzekucyjny w swoich czynnościach czy też złożyć skargę na przewlekłość postępowania egzekucyjnego. Wskazała również przesłanki zastosowania odpowiedzialności osób trzecich, wynikające z przepisów prawa.

---

⁵¹ Dz.U. z 2022 r. poz. 479, ze zm.

Dodała, że po uzyskaniu odpowiedzi na pismo skierowane 9 marca 2023 r. do organu egzekucyjnego, zostaną podjęte stosowne działania.

NIK zauważa, że nie stwierdzono podstaw, aby ponaglać organ egzekucyjny lub złożyć skargę na przewlekłość postępowania egzekucyjnego, gdyż nie występowało o informacje czy organ ten podjął jakiegokolwiek czynności. Nie zwrócono się do organu egzekucyjnego z zapytaniem, czy tytuł wykonawczy został doręczony zobowiązanemu i przydzielony do służby, jakie składniki majątkowe dłużnika ustalił organ egzekucyjny, jakie czynności egzekucyjne podjęto wobec dłużnika oraz jakie środki egzekucyjne zastosowano, a także, dlaczego egzekucja jest bezskuteczna. W konsekwencji wierzyciel nie posiadał informacji, czy egzekucja została wszczęta oraz czy istnieją przesłanki do zobowiązania dłużnika do sądowego wyjawienia majątku, albo wszczęcia postępowania w sprawie wydania decyzji o odpowiedzialności osób trzecich.

(akta kontroli tom I str. 496-506, 511-513)

OCENA CZĄSTKOWA

Zasadnie i prawidłowo spisano w księgach rachunkowych objęte badaniem należności przedawnione oraz nie wystąpiły przesłanki do spisania innych skontrolowanych należności ujętych w księgach rachunkowych, jak również bez zbędnej zwłoki i zgodnie z przyjętymi procedurami podejmowano stosowne działania w celu dochodzenia zbadanych zaległości Urzędu. W przypadku zaległości Wojewody stwierdzono jednak niespisanie z ksiąg rachunkowych (do czasu przeprowadzenia przez NIK badania w tym zakresie) należności nieściągalnej w kwocie 3 947,0 tys. zł, oraz zwłokę we wszczęciu postępowań w sprawie wydania decyzji określającej kwotę dotacji przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki (dotyczy zaległości na kwotę 282,3 tys. zł i 154,3 tys. zł), przy czym w przypadku pierwszej z tych zaległości wystąpiła również zwłoka w podjęciu kolejnych działań wierzyciela po przekazaniu organowi egzekucyjnemu tytułu wykonawczego. Nadzór sprawowany przez Wojewodę nad realizacją dochodów budżetowych nie zapewnił objęcia kontrolą (na miejscu) dochodów i należności związanych z realizacją zadań zleconych w zakresie gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa.

OBSZAR

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

2.1.1. W ustawie budżetowej wydatki budżetu państwa w części 85/24 – województwo śląskie zostały zaplanowane w wysokości 5 093 100,0 tys. zł. W trakcie roku wydano 246 decyzji zmieniających zaplanowaną kwotę, które *per saldo* zwiększyły plan wydatków o 786 954,0 tys. zł (15,5%) do kwoty 5 880 054,0 tys. zł. Na kwotę 786 954,0 tys. zł składały się zwiększenia *per saldo* wynikające z decyzji Ministra Finansów⁵² w sprawie zmian w budżecie państwa na 2022 r. na łączną kwotę 842 161,1 tys. zł (z tego: z rezerw celowych 815 650,9 tys. zł⁵³, z rezerwy ogólnej 22 230,2 tys. zł⁵⁴ i z części 42 – Sprawy wewnętrzne 4 280,0 tys. zł⁵⁵) oraz

⁵² W niniejszym wystąpieniu należy przez to rozumieć również Prezesa Rady Ministrów, wykonującego obowiązki Ministra Finansów (od 9 lutego do 26 kwietnia 2022 r.).

⁵³ Na podstawie art. 154 ustawy o finansach publicznych. Największe zmiany (zwiększenie o 181 753,1 tys. zł) dotyczyły dotacji dla gmin na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego (rezerwa celowa poz. 52 *Zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego*).

⁵⁴ Na podstawie art. 155 ustawy o finansach publicznych. Największe zmiany (zwiększenie o 10 200,0 tys. zł) dotyczyły dotacji dla Komendy Miejskiej w Rudzie Śląskiej na budowę strażnicy.

⁵⁵ Środki na sfinansowanie od 1 stycznia 2022 r. podwyżek uposażeń i wzrostu pozostałych należności strażaków pełniących służbę w komendach wojewódzkiej i powiatowych/miejskich Państwowej Straży Pożarnej, w ramach realizacji przedsięwzięcia *Wzmocnienie motywacyjnego systemu uposażeń funkcjonariuszy „Programu*

zmniejszenia na kwotę 55 207,1 tys. zł⁵⁶.

Wydatki Urzędu na 2022 r. zostały zaplanowane w wysokości 193 460,0 tys. zł. Wydawane w trakcie roku decyzje zwiększyły *per saldo* zaplanowaną kwotę wydatków o 10 222,5 tys. zł (5,3%) do kwoty 203 682,5 tys. zł. Na kwotę 10 222,5 tys. zł składały się zwiększenia na łączną kwotę 19 848,9 tys. zł (z tego z rezerw celowych 14 538,5 tys. zł, z rezerwy ogólnej 1 000,0 tys. zł, z rezerwy Wojewody 2 039,2 tys. zł oraz z przeniesień wydatków na łączną kwotę 2 271,2 tys. zł⁵⁷) oraz zmniejszenia na łączną kwotę 9 626,5 tys. zł⁵⁸.

(akta kontroli tom II str. 2-95)

W 2022 r. wydatki budżetu państwa w części 85/24 – województwo śląskie wyniosły 5 752 018,8 tys. zł, tj. 97,8% tys. zł planu po zmianach i 72,4% wydatków roku poprzedniego (7 949 959,6 tys. zł⁵⁹), w tym 751 406,2 tys. zł (13,1%) sfinansowano z rezerw (738 772,0 tys. zł z rezerw celowych i 12 634,2 tys. zł z rezerwy ogólnej). Spadek wydatków w porównaniu do roku poprzedniego był spowodowany w głównej mierze przejściem z dniem 1 czerwca 2022 r. zadania wypłaty świadczenia wychowawczego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych⁶⁰.

W strukturze zrealizowanych wydatków w układzie przedmiotowym największy udział (97,0%) miały wydatki poniesione na: wsparcie rodziny – 3 242 558,1 tys. zł (56,4%), ochronę zdrowia – 666 063,3 (11,6%), pomoc społeczną – 595 761,5 tys. zł (10,4%), bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową – 414 735,0 tys. zł (7,2%), oświatę i wychowanie – 257 998,8 tys. zł (4,5%), administrację publiczną – 199 539,9 tys. zł (3,5%), rolnictwo i łowiectwo – 140 125,2 tys. zł (2,4%), transport i łączność – 62 424,9 tys. zł (1,1%).

W strukturze zrealizowanych wydatków w układzie podmiotowym największy udział miały dotacje dla j.s.t. i innych jednostek sektora finansów publicznych (przede wszystkim Śląskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia) oraz jednostek spoza tego sektora (m.in. fundacji, stowarzyszeń), które wyniosły 5 142 992,4 tys. zł⁶¹ (89,4%). Wydatki jednostek administracji zespolonej i Urzędu (dysponenta III stopnia) wyniosły 607 931,8 tys. zł (10,6%)⁶².

Wydatki Urzędu (dysponenta III stopnia) wyniosły 194 236,5 tys. zł, tj. 3,4% wydatków w części 85/24 – województwo śląskie, 95,4% planu po zmianach i 113,7% wydatków tej jednostki poniesionych w roku poprzednim (170 893,2 tys. zł⁶³). Na wzrost wydatków w porównaniu do roku poprzedniego w kwocie 23 343,3 tys. zł składały się przede wszystkim wydatki majątkowe, na realizację inwestycji budowlanej w budynku Urzędu przy ul. Damrota 16 w Katowicach oraz zakupy inwestycyjne na potrzeby

---

modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022–2025".

⁵⁶ Zmniejszenie dokonane decyzją Ministra Finansów MF/BP4.4143.16.6.2022.RC z dnia 22 grudnia 2022 r., w związku z przeniesieniem wydatków zablokowanych na podstawie art. 177 ust. 1 ustawy o finansach publicznych do rezerwy celowej poz. 80 *Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19*.

⁵⁷ Dokonanych przez Wojewodę na podstawie art. 171 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.

⁵⁸ Z tego 1 600,8 tys. zł dotyczyło środków z rezerw celowych, 729,6 tys. zł – środków z rezerwy ogólnej oraz 7 296,1 tys. zł – środków z ustawy budżetowej.

⁵⁹ Wydatki poniesione w 2021 r., powiększone o wydatki niewygasające z upływem 2021 r.

⁶⁰ Dalej: ZUS.

⁶¹ W tym dotacje na inwestycje i zakupy inwestycyjne.

⁶² Przedstawione wyżej dane dotyczące wykonanych w 2022 r. wydatków w części 85/24 – województwo śląskie podano według łącznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa za 2022 r. z dnia 28 lutego 2023 r.

⁶³ Wydatki poniesione w 2021 r., powiększone o wydatki niewygasające z upływem 2021 r.

lotniczego przejścia granicznego Katowice – Pyrzowice, a ponadto zwiększenie wynagrodzeń pracowników Urzędu wraz z pochodnymi.

(akta kontroli tom II str. 2-95, 614-720)

2.1.2. W wyniku badania decyzji zwiększających *per saldo* plan wydatków środkami z rezerw celowych na łączną kwotę 260 530,6 tys. zł (31,9% zwiększenia planu z rezerw celowych), z tego:

- 231 298,1 tys. zł z rezerwy celowej poz. 24 *Wydatki związane z realizacją działań łagodzących skutki inflacji, w tym na dodatki osłonowe oraz ochronę odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej;*
- 29 232,5 tys. zł z rezerwy celowej poz. 34 *Środki na realizację ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów oraz na opłacenie składki emerytalnej i rentowej z ubezpieczenia społecznego, a także na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne i zasiłki dla opiekunów i na realizację art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;*

ustalono, że wnioski o środki wynikały z faktycznych potrzeb i były celowe. Po otrzymaniu decyzji wprowadzono zmiany w planie, a przyznane środki wykorzystano w kwocie 225 710,8 tys. zł, tj. 86,6%, zgodnie z przeznaczeniem wskazanym w tych decyzjach. Wykorzystanie środków w niepełnej wysokości nastąpiło z przyczyn zaistniałych po ich otrzymaniu. W przypadku rezerwy poz. 34 wiązało się to przede wszystkim z mniejszą niż planowały j.s.t. liczbą złożonych wniosków o przyznanie świadczeń, mniejszą liczbą osób kwalifikujących się do świadczeń (w tym z powodu przekroczenia kryterium dochodowego na osobę w rodzinie), utratą prawa do świadczeń przez część świadczeniobiorców, niezakończonym w 2022 r. procesem przyznawania świadczeń w ramach koordynacji świadczeń rodzinnych, niezakończeniem postępowań toczących się przed samorządowymi kolegiami odwoławczymi. Wykorzystanie w niepełnej wysokości środków z rezerwy poz. 24 było związane z mniejszą niż zgłaszały j.s.t. liczbą osób kwalifikujących się do przyznania dodatku osłonowego; pozostawianiem niekompletnych wniosków o wypłatę dodatku osłonowego bez rozpatrzenia z uwagi na niezastosowanie się wnioskodawców do wezwania o uzupełnienie braków; niezakończeniem postępowań z powodu trudności w pozyskaniu informacji z ZUS, niezbędnych do rozpatrzenia wniosków; umarzaniem postępowań w związku z wycofywaniem wniosków przez wnioskodawców.

(akta kontroli tom II str. 96-111, 175-184)

W wyniku badania decyzji zwiększających *per saldo* plan wydatków środkami z rezerwy ogólnej w okresie od lutego do listopada 2022 r. na łączną kwotę 22 206,3 tys. zł⁶⁴ (100,0% zwiększenia planu z rezerwy ogólnej), przeznaczonymi na sfinansowanie/dofinansowanie realizacji następujących zadań:

---

⁶⁴ Decyzje:

MF/FS7.4143.3.46.2022.MF.492. z 25 lutego 2022 r.,
MF/FS7.4143.3.46.2022.MF.492.K01 z 8 marca 2022 r.,
MF/FS7.4143.3.65.2022.MF.677 z 11 marca 2022 r.,
MF/FS7.4143.3.65.2022.MF.677.K01 z 24 marca 2022 r.,
MF/FG3.4143.3.58.2022.MF.1416 z 9 maja 2022 r.,
MF/FS3.4143.3.115.2022.MF.1548 z 24 maja 2022 r.,
MF/FG6.4143.3.138.2022.MF.2243 z 7 lipca 2022 r.,
MF/FS3.4143.3.115.2022.MF.1548.K02 z 28 października 2022 r.,
MF/FS7.4143.3.46.2022.MF.492.K02 z 30 listopada 2022 r.,

- a. przygotowanie do przyjęcia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej zwiększonej liczby cudzoziemców (1 732,5 tys. zł);
- b. zapewnienie opieki i schronienia cudzoziemcom przybywającym z objętej konfliktem wojennym Ukrainy (8 397,3 tys. zł);
- c. inwestycja budowlana pn. *Budowa strażnicy Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Rudzie Śląskiej* (10 200,0 tys. zł);
- d. zakup przez j.s.t. flag i masztów oraz ich instalacja w ramach projektu *Pod Białoczerwoną*⁶⁵ (445,9 tys. zł);
- e. remonty obiektów grobownictwa wojennego realizowane przez j.s.t. na terenie województwa śląskiego⁶⁶ (1 430,6 tys. zł⁶⁷);

ustalono, że otrzymane środki z rezerwy ogólnej były każdorazowo odzwierciedlane w planie bezpośrednio po otrzymaniu decyzji. Przestrzegano przy tym zakazu określonego w art. 155 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, tj. nie przeznaczono rezerwy ogólnej na zwiększenie wydatków, które zostały zmniejszone w trakcie realizacji budżetu w wyniku przeniesień, dokonanych na podstawie art. 171 ustawy o finansach publicznych. Wydatków na zadania ww. w pkt a-c Wojewoda nie mógł przewidzieć na etapie opracowywania ustawy budżetowej. Z przyznanych środków rezerwy ogólnej wydatkowano 12 634,2 tys. zł (56,9%). Środki te zostały wykorzystane, zgodnie z przeznaczeniem określonym w decyzjach Ministra Finansów, na:

ad a i b) organizację doraźnych miejsc zakwaterowania dla ludności uchodźczej z terenu objętego konfliktem zbrojnym, organizację wyżywienia oraz zapewnienie opieki socjalnej i psychologicznej dla osób zakwaterowanych (9 370,4 tys. zł, tj. 92,5%) – przyczyną niepełnego wykorzystania środków z rezerwy ogólnej była mniejsza niż zakładano liczba zakwaterowanych uchodźców;

ad c) budowę strażnicy Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Rudzie Śląskiej (1 755,2 tys. zł, tj. 17,2%) – przyczyną niewykorzystania 82,8% środków przyznanych na to zadanie z rezerwy ogólnej było opóźnienie w jego realizacji, wynikające z konieczności zmiany miejsca posadowienia budynku z powodu uskuku tektonicznego oraz wykonania w nowej lokalizacji nieprzewidzianych wcześniej prac budowlanych (przebudowy kabla energetycznego oraz przeprowadzenia prac wyburzeniowych fundamentów żelbetowych, odkrytych podczas prac ziemnych);

ad d) zakup flag i masztów oraz ich instalację w 65 gminach, które zostały zakwalifikowane do udziału w projekcie *Pod białoczerwoną* (413,4 tys. zł, tj. 92,7%) – j.s.t. wykonały zadanie za kwotę mniejszą niż planowały;

ad e) wyremontowanie 23 obiektów grobownictwa wojennego w 17 gminach (1 095,2 tys. zł, tj. 76,6%) – niepełne wykorzystanie środków z rezerwy ogólnej było spowodowane m.in.: ograniczeniem przez gminę zakresu zadań objętych umową, trudnościami z pozyskaniem wykonawcy remontu, wycofaniem się gminy z realizacji umowy z uwagi na pozyskanie nowych informacji w wyniku kwerendy

---

MF/FS7.4143.3.65.2022.MF.677.K02 z 30 listopada 2022 r.

⁶⁵ Projekt realizowany przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów od 25 sierpnia 2020 r. do 31 grudnia 2022 r. Z wnioskiem o przyznanie środków z rezerwy ogólnej Wojewoda zwrócił się 2 maja 2022 r.

⁶⁶ Zadanie realizowane przez wojewodów na podstawie art. 5a ustawy z dnia 28 marca 1993 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz.U. z 2018 r. poz. 2337). Na ten cel zostały poniesione w latach 2019–2021 wydatki w łącznej kwocie 1 948,3 tys. zł. Na 2022 r. została zaplanowana kwota 655,0 tys. zł. Z wnioskiem o przyznanie środków z rezerwy ogólnej Wojewoda zwrócił się 29 kwietnia 2022 r. Do tego czasu nie podejmowano działań w celu pozyskania dodatkowych środków na realizację zadania w 2022 r.

⁶⁷ Po zmniejszeniu decyzją Ministra Finansów MF/BP4.4143.16.6.2022.RC z dnia 22 grudnia 2022 r.

przeprowadzonej przez Instytut Pamięci Narodowej, niższymi niż planowały j.s.t. kosztami realizacji zadań.

NIK zwraca uwagę, że rezerwa ogólna stanowi szczególny instrument finansowy, umożliwiający Radzie Ministrów reagowanie w sytuacjach nagłych (nieprzewidywalnych) i wymagających podjęcia natychmiastowych działań. W przypadku zadań ww. w pkt d i e takie przesłanki nie wystąpiły i wydatki na ich realizację powinny być zaplanowane w ustawie budżetowej u dysponenta części – wojewody (ewentualnie winna zostać utworzona rezerwa celowa). NIK zauważa również, że w tych przypadkach inicjatywa sfinansowania / dofinansowania realizacji zadań ze środków pochodzących z rezerwy ogólnej została podjęta, na poziomie ogólnokrajowym, w KPRM.

(akta kontroli tom II str. 210-526)

Ponadto, w 2022 r. KPRM wystąpiła do Wojewody o złożenie wniosku o przyznanie środków z rezerwy ogólnej na dofinansowanie realizacji następujących zadań:

- *Budowa budynku placówki opiekuńczo wychowawczej wraz z mieszkaniami chronionymi – „Lepszy Start” w powiecie bieruńsko-łędzkim (w związku ze skierowaną do KPRM prośbą Starosty o wsparcie finansowe tego zadania);*
- *Remont Szkoły Podstawowej nr 9 im. Noblistów Polskich w Będzinie (w związku ze skierowaną do KPRM prośbą Prezydenta Miasta o wsparcie finansowe tego zadania);*
- *Rozbudowa drogi powiatowej nr 1745S Trzebyczka – Głazówka w miejscowości Trzebyczka wraz z przebudową wiaduktu nad torami PKP (w związku z wnioskiem powiatu zawierciańskiego o przyznanie środków z rezerwy ogólnej na to zadanie).*

Wojewoda nie wystąpił z wnioskami o przyznanie środków z rezerwy ogólnej na dofinansowanie realizacji ww. zadań, gdyż ostatnie z nich było w trakcie realizacji, a jego finansowanie zabezpieczono ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, natomiast w przypadku pozostałych dwóch zadań nie było możliwe zakończenie ich realizacji w 2022 r. Wojewoda poinformował wnioskodawców i KPRM o przyczynach niewystąpienia o środki z rezerwy ogólnej.

(akta kontroli tom II str. 485-526)

2.1.3. W 2022 r. Wojewoda wydał 84 decyzje w sprawie blokowania planowanych wydatków w łącznej kwocie 72 590,2 tys. zł⁶⁸ (nie wystąpiły przypadki blokowania wydatków przez Prezesa Rady Ministrów bądź Ministra Finansów), z tego: jedną w kwocie 141,0 tys. zł w maju 2022 r., jedną w kwocie 10 000,0 tys. zł w lipcu 2022 r., trzy w łącznej kwocie 298,8 tys. zł w październiku 2022 r., 25 w łącznej kwocie 29 804,2 tys. zł w listopadzie 2022 r. i 54 w łącznej kwocie 32 346,3 tys. zł w grudniu 2022 r. Z ww. decyzji, 79 w łącznej kwocie 53 917,3 tys. zł podjęto z powodu nadmiaru posiadanych środków (art. 177 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych), cztery w łącznej kwocie 9 073,6 tys. zł – z powodu opóźnienia w realizacji zadań⁶⁹ i nadmiaru środków (art. 177 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych) oraz

⁶⁸ W zablokowanych wydatkach kwota 60 773,2 tys. zł (83,7%) dotyczyła wydatków na dotacje dla j.s.t., a kwota 22 575,2 tys. zł (31,1%) pochodziła z rezerw (celowych i ogólnej). Kwoty decyzji o blokowaniu planowanych wydatków zostały podane z zaokrągleniem do jednego miejsca po przecinku (do części dziesiątych).

⁶⁹ W jednym przypadku wystąpiło opóźnienie w podpisaniu przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego umowy związanej z pozyskaniem środków unijnych (dotyczy pomocy technicznej realizowanej w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Katowicach w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020). Pozostałe przypadki opóźnień w realizacji zadań przedstawiono w dalszej części pkt 2.1.3. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

jedną w kwocie 9 599,3 tys. zł – z powodu opóźnienia w realizacji zadań (art. 177 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych).

Największe kwoty wynikające z decyzji o blokowaniu planowanych wydatków dotyczyły środków przeznaczonych na: realizację świadczenia wychowawczego (29,8%); prace realizowane w ramach operacji *Scalanie gruntów* poddziałania *Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa*, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (13,2%); inwestycję pn. *Budowa strażnicy Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Rudzie Śląskiej* w części obejmującej rozpoczęcie budowy i doprowadzenie do stanu surowego (11,6%).

Zablokowane wydatki w kwocie 55 207,1 tys. zł, w tym 12 884,6 tys. zł (23,3%) wydatków ze środków pochodzących z rezerw, Minister Finansów przeniósł 22 grudnia 2022 r.⁷⁰ do nowej rezerwy celowej poz. 80 pn. *Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19*. W 2022 r. nie wystąpiły przypadki wydawania przez Prezesa Rady Ministrów poleceń Wojewodzie dotyczących wpłaty środków na ww. fundusz.

W wyniku badania, wydanych w listopadzie i grudniu 2022 r., sześciu decyzji Wojewody o blokowaniu planowanych wydatków w łącznej kwocie 20 766,9 tys. zł⁷¹ (28,6% wydatków zablokowanych w części 85/24 – województwo śląskie), ustalono, że:

- decyzje wydano bez zbędnej zwłoki (do 10 dni od powzięcia informacji, że dany wydatek nie będzie realizowany);
- blokowanie na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych (dwa przypadki) było skutkiem powzięcia informacji, iż wydatki na zadania będą niższe niż planowano, z uwagi na: trudności z precyzyjnym oszacowaniem przez podmioty prowadzące szkolenie specjalizacyjne lekarzy wysokości środków na wypłatę dodatku do wynagrodzenia dla kierowników specjalizacji (w jednym przypadku) oraz mniejszą niż zgłaszały j.s.t. liczbą osób kwalifikujących się do przyznania dodatku osłonowego; pozostawianiem niekompletnych wniosków o wypłatę dodatku osłonowego bez rozpatrzenia z uwagi na niezastosowanie się wnioskodawców do wezwania o uzupełnienie braków; niezakończeniem postępowań z powodu trudności w pozyskaniu informacji z ZUS, niezbędnych do rozpatrzenia wniosków; umarzaniem postępowań w związku z wycofywaniem wniosków przez wnioskodawców (w drugim przypadku);
- blokowanie na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych (jeden przypadek) było spowodowane: wstrzymaniem prac dotyczących opracowania dokumentacji projektowej na terenie obrębów Roszków, Samborowice i Lekartów w związku z koniecznością wprowadzenia zmian do założeń do projektu scalania gruntów na tych obszarach oraz nierozstrzygnięciem postępowań o udzielenie zamówienia publicznego: *Urządzenie funkcjonalnej sieci dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych oraz dojazdów do zabudowań gospodarczych poszczególnych uczestników postępowania scaleniowego* na obiekcie scaleniowym Lubojna w Gminie Mykanów oraz na

⁷⁰ Decyzja MF/BP4.4143.16.6.2022.RC.

⁷¹ Decyzje w sprawie blokowania wydatków w kwotach: 9 599,3 tys. zł (85/24.4143.12.28.2022.BD.WPR.PROW.2020 z 29 listopada 2022 r.), 1 145,1 tys. zł (85/24.4143.12.37.2022.BD z 8 grudnia 2022 r.), 226,7 tys. zł (85/24.4143.12.56.2022.BD z 16 grudnia 2022 r.), 1 228,9 tys. zł (85/24.4143.12.61.2022.BD z 22 grudnia 2022 r.), 122,1 tys. zł (85/24.4143.12.60.2022.BD z 23 grudnia 2022 r.), 8 444,8 tys. zł (85/24.4143.12.67.2022.BD z 23 grudnia 2022 r.).

roboty budowlane polegające na gruntownej renowacji i konserwacji rowów melioracji szczegółowej wraz z przebudową przepustów na obiekcie scalieniowym Widzów w Gminie Kruszyna (prace przesunięto do realizacji na 2023 r.);

- blokowanie na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych (trzy przypadki) wynikało z braku możliwości realizacji zgodnie z harmonogramem inwestycji: *Budowa nowego budynku dla potrzeb "Centrum Ratownictwa 112" przy ul. Kocura w Katowicach* oraz *Budowa strażnicy Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Rudzie Śląskiej*. W pierwszym przypadku nastąpiło opóźnienie w realizacji dokumentacji projektowej wynikające z konieczności przeprowadzenia dodatkowych prac geologicznych i wymuszonej przez dostawcę ciepła zmiany sposobu ogrzewania obiektu. W drugim przypadku opóźnienie było związane z występowaniem, w miejscu planowanego usytuowania budynku, uskoku tektonicznego o parametrach uniemożliwiających jego bezpieczne posadowienie, a nowa lokalizacja strażnicy spowodowała konieczność przebudowy kabla energetycznego oraz przeprowadzenie prac wyburzeniowych fundamentów żelbetowych, odkrytych podczas prac ziemnych.

W Urzędzie prawidłowo wykorzystano uwagę NIK dotyczącą niezwłocznego podejmowania działań zmierzających do zablokowania planowanych wydatków, w sytuacji stwierdzenia nadmiaru posiadanych środków, sformułowaną w wystąpieniu pokontrolnym LKA.410.001.01.2022 z dnia 14 kwietnia 2022 r., skierowanym do Wojewody po kontroli P/22/001 *Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 85/24 – województwo śląskie oraz realizacja zadań nałożonych na Wojewodę w 2021 r. ustawą o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej*.

(akta kontroli tom II str. 527-613)

2.1.4. Piętnaście z 16 zadań określonych w ramach części 85/24 – województwo śląskie w załączniku nr 1 do rozporządzenia RM w sprawie wydatków niewygasających z upływem 2021 r. zostało zrealizowanych. Na zadania te przeniesiono do wykonania w 2022 r. wydatki w łącznej kwocie 24 353,1 tys. zł, z której wydatkowano 24 159,9 tys. zł (99,2%), zgodnie z przeznaczeniem i w terminie określonym w art. 21 ust. 6 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw⁷² (do 30 listopada 2022 r.). Odnośnie do jednego zadania, w wyniku kontroli P/23/001 *Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. – wykonanie planu finansowego Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach* NIK ustaliła natomiast, że pomimo iż w planie finansowym WSSE na 2021 r. i w załączniku nr 1 do rozporządzenia RM w sprawie wydatków niewygasających z upływem 2021 r. ujęto wydatki na remont wind w tej jednostce w kwocie 352,4 tys. zł w rozdziale 85132 *Inspekcja Sanitarna § 4270 Zakup usług remontowych*, to WSSE zaciągnęła zobowiązanie i poniosła w listopadzie 2022 r. wydatki w ww. kwocie na wykonanie robót budowlanych stanowiących inwestycję (w zakresie modernizacji szybu windowego i wymiany starych wind na nową), podlegających klasyfikacji w § 6050 *Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych*. Tym samym naruszono art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych stanowiący, iż wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych. W przekazanym Wojewodzie sprawozdaniu Rb-28NW z wykonania planu wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego za 2022 r. WSSE

⁷² Dz.U. poz. 1535, ze zm.

wykazała wydatek na ww. zadanie w rozdziale 85132 *Inspekcja Sanitarna § 4270 Zakup usług remontowych*.

Nie wydatkowano, z uwagi na niższe niż przewidywano koszty realizacji pięciu zadań, pozostałej kwoty przeniesionej do wykonania w 2022 r. w ramach części 85/24 – województwo śląskie w wysokości 193,2 tys. zł, w tym kwoty 90,4 tys. zł (46,8%) pochodzącej z rezerw celowych⁷³ i kwoty 86,0 tys. zł (44,5%) z rezerwy ogólnej.

(akta kontroli tom III str. 1-121; tom V str. 511-605)

Stosownie do komunikatu Ministerstwa Finansów z 31 grudnia 2021 r.⁷⁴ składanie zapotrzebowania na środki niewygasające z upływem 2021 r. odbywało się przez system informatyczny TREZOR. Pierwotne zapotrzebowanie zostało przekazane do Departamentu Budżetu Państwa Ministerstwa Finansów 3 stycznia 2022 r., a następnie aktualizowano go według potrzeb dysponentów / beneficjentów dotacji. Po otrzymaniu środków przekazywano je w tym samym dniu na ich rachunki. Okres od otrzymania środków do ich wydatkowania nie przekroczył trzech dni.

Ewidencja księgową środków przeniesionych do wydatkowania w 2022 r. była prowadzona prawidłowo.

(akta kontroli tom III str. 34-121)

2.1.5. W 2022 r. wydatki na dotacje w części 85/24 – województwo śląskie wyniosły 5 142 992,4 tys. zł (89,4% wydatków ogółem oraz 97,9% planu po zmianach i 69,3% wydatków na dotacje w roku poprzednim⁷⁵), w tym 46 479,2 tys. zł (0,9%) na inwestycje i zakupy inwestycyjne.

Stosownie do wymogu określonego w art. 122 ust. 4 ustawy o finansach publicznych, Wojewoda podał do publicznej wiadomości, w drodze obwieszczenia z dnia 20 marca 2022 r.⁷⁶, wykaz jednostek wraz z kwotami dotacji przyznanych w 2022 r. poszczególnym jednostkom.

(akta kontroli tom III str. 122-133; tom IV str. 751-785)

Szczegółowym badaniem objęto dotacje w łącznej kwocie 1 570 140,7 tys. zł (27,3% wydatków ogółem i 30,5% zrealizowanych wydatków na dotacje), przekazane na sfinansowanie zadań zleconych gminom w zakresie:

- a. wypłaty dodatku osłonowego – 207 544,1 tys. zł⁷⁷;
- b. wypłaty zryczałtowanego dodatku energetycznego – 491,6 tys. zł⁷⁸;
- c. realizacji świadczeń rodzinnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zasiłków dla opiekunów oraz jednorazowego świadczenia pieniężnego z tytułu urodzenia dziecka w wysokości 4,0 tys. zł – 1 362 105,0 tys. zł⁷⁹.

⁷³ Poz.: 22, 58 i 69.

⁷⁴ BP2-K-7-2021.

⁷⁵ Wydatki poniesione w 2021 r., powiększone o wydatki niewygasające z upływem 2021 r.

⁷⁶ Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z dnia 11 marca 2022 r. poz. 1628.

⁷⁷ Rozdział 85295 *Pozostała działalność § 2010 Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami*.

⁷⁸ Rozdział 85215 *Dodatki mieszkaniowe § 2010 Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami*.

⁷⁹ Rozdział 85502 *Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego § 2010 Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami*.

Środki dotacji zaplanowane i przekazane na realizację zadań wynikały ze zweryfikowanych przez pracowników Urzędu kalkulacji potrzeb składanych przez gminy. Przed przekazaniem środków oceniono rzeczywiste zapotrzebowanie. Efektem prowadzonych analiz były zmiany w planie dotacji. Monitorowano stopień realizacji celów założonych przy udzielaniu ww. dotacji oraz uzyskane efekty. W oparciu o informacje i sprawozdania przekazane przez gminy dokonywano ocen wykorzystania udzielonych dotacji, a w razie stwierdzenia nadmiaru środków występowało do Ministra Finansów z wnioskiem o korektę decyzji przyznającej środki z rezerwy celowej (dotyczy dotacji na wypłaty zryczałtowanego dodatku energetycznego) lub podejmowano działania w celu zablokowania planowanych wydatków (dotyczy pozostałych dotacji objętych badaniem).

Wykorzystanie dotacji na zadania, o których mowa w pkt c, było w 2022 r. przedmiotem trzech kontroli, przeprowadzonych przez pracowników Wydziału Kontroli (w tym jednej wspólnie z pracownikami Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej). W wyniku tych kontroli wydano oceny pozytywną (Gmina Sławków) oraz pozytywną pomimo stwierdzonych nieprawidłowości⁸⁰ (Gmina Rajcza), wobec czego wydano zalecenia pokontrolne zobowiązujące do podjęcia działań mających na celu usunięcie tych nieprawidłowości, a w jednym przypadku (Miasto Dąbrowa Górnicza) trwały prace nad opracowaniem projektu wystąpienia pokontrolnego. Wykorzystanie dotacji na wypłaty zryczałtowanego dodatku energetycznego nie było przedmiotem kontroli zaplanowanych na 2022 r., pomimo że Wydział Rodziny i Polityki Społecznej zgłosił propozycje skontrolowania trzech gmin w tym zakresie. Według wyjaśnień Dyrektora Wydziału Kontroli, nie uwzględniono tych propozycji w planie kontroli na 2022 r. z uwagi na inne priorytetowe zadania wskazane do realizacji przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Wiceprezesa Rady Ministrów Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego. Kontrole wykorzystania dotacji na wypłaty dodatku osłonowego w trzech gminach Wydział Rodziny i Polityki Społecznej zgłosił do planu kontroli na 2023 r.⁸¹

(akta kontroli tom III str. 134-275)

2.1.6. W 2022 r. wynagrodzenia w części 85/24 – województwo śląskie wyniosły 372 127,5 tys. zł, tj. 99,3% planu po zmianach (374 933,7 tys. zł)⁸² i były o 16,5% wyższe niż w 2021 r. (319 356,1 tys. zł). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło 8 017,23 zł i było o 14,9% wyższe niż w 2021 r. (6 979,54 zł). Wzrost wynagrodzeń był związany ze zwiększeniem stanu zatrudnienia oraz podwyżkami dla pracowników Urzędu i jednostek administracji zespolonej (w szczególności Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Transportu Drogowego oraz Państwowej Straży Pożarnej⁸³).

(akta kontroli tom III str. 276-307)

⁸⁰ Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in.: błędnego obliczania dochodu przypadającego na członka rodziny, nierzetelnego weryfikowania uprawnień wnioskodawców do otrzymania świadczenia, nieprawidłowego sporządzenia harmonogramu zapotrzebowania na środki dotacji, opóźnień w przekazywaniu tych środków jednostce realizującej zadania, nieterminowego wypłacania świadczeń.

⁸¹ Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz.U. z 2023 r. poz. 169, ze zm.) weszła w życie 4 stycznia 2022 r.

⁸² Dane według łącznego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach za IV kwartał 2022 r. z dnia 27 stycznia 2023 r.

⁸³ W ramach przedsięwzięcia pn. *Wzmocnienie motywacyjnego systemu uposażeń funkcjonariuszy „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022–2025”*.

Wynagrodzenia w Urzędzie wyniosły 112 606,0 tys. zł, tj. 98,6% planu po zmianach (114 183,0 tys. zł)⁸⁴ i były o 7,1% wyższe niż w 2021 r. (105 160,8 zł). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło 7 424,39 zł i było o 8,1% wyższe niż w 2021 r. (6 869,48 zł). Wzrost wynagrodzeń ogółem wynikał głównie z faktu podwyższenia wynagrodzeń pracowników Urzędu (od 1 lipca 2022 r.) oraz pracowników Centrum Powiadamiania Ratunkowego (od 1 września 2021 r.).

Zmiany mnożników kwoty bazowej wynagrodzenia Wojewody i Wicewojewodów, wprowadzone rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 2021 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad wynagradzania osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe⁸⁵ (które weszło w życie z dniem 1 sierpnia 2021 r.), spowodowały wzrost wynagrodzeń tych osób w 2022 r. w porównaniu do 2020 r. i 2021 r. o odpowiednio 164,7 tys. zł (43,7%) i 88,0 tys. zł (19,4%). Powyższe kwoty wzrostu wynagrodzeń Wojewody i Wicewojewodów w odpowiednich kwotach wzrostów wynagrodzeń ogółem (w Urzędzie) wynosiły odpowiednio 0,6% i 1,2%.

(akta kontroli tom III str. 276-319)

W części 85/24 – województwo śląskie przeciętne zatrudnienie w 2022 r. wyniosło 3 868 osób w przeliczeniu na pełnozatrudnionych⁸⁶ i było wyższe o 1,4% (55 osób) od przeciętnego zatrudnienia w 2021 r. (3 813 osób). Wzrost zatrudnienia wystąpił głównie w jednostkach Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Weterynaryjnej oraz w Wydziale Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Urzędu. Wynikał z konieczności zapewnienia ciągłości pracy i poprawy jakości jej wykonywania. W Urzędzie był związany przede wszystkim z realizacją, w ramach Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, nowego projektu pn. *Wsparcie integracji uchodźców z Ukrainy oraz obywateli państw trzecich w województwie śląskim* i kontynuacją projektu pn. *Podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz obywateli państw trzecich w województwie śląskim*, jak również realizacją zadań związanych z obsługą wniosków cudzoziemców i prowadzeniem postępowań o wydanie zezwoleń na pobyt i pracę.

W Urzędzie (dysponent III stopnia) zatrudnienie w 2022 r. wyniosło 1 264 osoby w przeliczeniu na pełnozatrudnionych⁸⁷ i było niższe o 0,9% (12 osób) od przeciętnego zatrudnienia w 2021 r. (1 276 osób). Spadek zatrudnienia dotyczył przede wszystkim Wydziału Powiadamiania Ratunkowego Urzędu i dyspozytorni medycznych.

(akta kontroli tom III str. 276-319)

W części 85/24 – województwo śląskie na wynagrodzenia bezosobowe wydatkowano w 2022 r. 12 643,7 tys. zł, co stanowiło 91,7% planu po zmianach (13 782,7 tys. zł)⁸⁸ oraz 112,5% takich wydatków w roku poprzednim (11 238,5 tys. zł). Niższe, w porównaniu do planowanych, wydatki wystąpiły głównie w Urzędzie i były spowodowane zmniejszeniem liczby umów, których przedmiotem były: zastępstwa

---

⁸⁴ Dane według jednostkowego sprawozdania Urzędu Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach za IV kwartał 2022 r. z dnia 26 stycznia 2023 r.

⁸⁵ Dz.U. poz. 1394.

⁸⁶ Dane według łącznego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach za IV kwartał 2022 r. z dnia 27 stycznia 2023 r.

⁸⁷ Dane według jednostkowego sprawozdania Urzędu Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach za IV kwartał 2022 r. z dnia 26 stycznia 2023 r.

⁸⁸ Dane według łącznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa za 2022 r. z dnia 28 lutego 2023 r. (§§ 4170, 4171, 4172, 4178, 4179).

procesowe, prowadzenie nadzoru i wykonywanie funkcji kontrolnych nad orzeczeniami powiatowych zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności oraz dokonywanie przez doradców (recenzentów) ocen wybranych porad udzielonych w ramach świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w punkcie prowadzonym przez organizację pozarządową.

(akta kontroli tom III str. 308-319; tom IV str. 751-785)

W 2022 r. zadania na rzecz Urzędu na podstawie umów cywilnych innych niż umowa o pracę⁸⁹ wykonywały 103 osoby, z tego dwie na podstawie umowy o dzieło⁹⁰, a 101 na podstawie umowy zlecenia (100 wykonywało zadania podstawowe⁹¹, a jedna – zadania pomocnicze⁹²), tj. o 6,2% więcej niż w 2021 r. (97 osób). Wydatki poniesione z tego tytułu wyniosły 507,5 tys. zł i były niższe o 19,2% w porównaniu do roku poprzedniego (628,0 tys. zł).

Ponadto, zadania na rzecz Urzędu były realizowane na podstawie 25 umów zleceń zawartych na okres krótszy niż trzy miesiące⁹³. Wydatki poniesione z tego tytułu wyniosły 34,7 tys. zł.

(akta kontroli tom III str. 308-315)

2.1.7. W 2022 r. wydatki majątkowe w części 85/24 – województwo śląskie wyniosły 90 863,1 tys. zł (1,6% wydatków ogółem, 89,8% planu po zmianach i 119,2% wydatków majątkowych poniesionych w 2021 r.⁹⁴), z tego 46 479,2 tys. zł stanowiły dotacje na inwestycje i zakupy inwestycyjne, a 44 384,0 tys. zł – inwestycje i zakupy inwestycyjne Urzędu i jednostek administracji zespolonej. Wzrost wydatków majątkowych, w porównaniu do roku poprzedniego, był spowodowany realizacją inwestycji w budynku Urzędu przy ul. Damrota 16 w Katowicach (adaptacji pomieszczeń parteru i I piętra, modernizacji stacji wymienników ciepła i instalacji CO oraz wykonania instalacji wentylacji, klimatyzacji, ciepła technologicznego, jak również montażu dźwigu osobowego). Niższe wykonanie wydatków majątkowych (w stosunku do planu po zmianach) dotyczyło w głównej mierze dotacji na inwestycję pn. *Budowa strażnicy Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Rudzie Śląskiej*.

(akta kontroli tom III str. 304-396; tom IV str. 751-785)

Według planu po zmianach, kwota wydatków majątkowych Urzędu (dysponenta III stopnia) wyniosła 16 879,4 tys. zł i dotyczyła 27 zadań, w tym dziewięć

⁸⁹ Uwzględniono umowy zlecenia obowiązujące w okresie przynajmniej trzech miesięcy oraz umowy o dzieło finansowane w ramach § 417.

⁹⁰ Sporządzenie recenzji porad udzielonych w ramach świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego przez doradców obywatelskich na terenie województwa śląskiego, rozbudowa programu e-CPR o moduł e-DM z pełnym dostosowaniem do działania w dyspozytorniach medycznych oraz aktualizacja instrukcji eksploatacyjno-użytkowej i instrukcji użytkownika do programu e-CPR wraz z opieką serwisową i techniczną.

⁹¹ Zadania wojewódzkich konsultantów w ochronie zdrowia (87), stwierdzanie zgonów osób podejrzanych o zakażenie wirusem SARS-CoV-2 albo zakażonych tym wirusem poza szpitalem, w tym wystawianie dokumentu stwierdzenia zgonu (pięć), czynności obsługi biurowej posiedzeń składów orzekających Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności (cztery), zapewnienie całodobowego niezawodnego funkcjonowania oprogramowania na potrzeby systemu zarządzania kryzysowego „e-CZK” (jedna), wykonywanie zadań Naczelnego Lekarza Uzdrawiska (jedna), udzielanie porad asystenta kulturowego (jedna) oraz porad w zakresie doradztwa zawodowego (jedna) cudzoziemcom spoza UE w punkcie informacyjno-doradczym.

⁹² Obsługa Pracowniczej Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej.

⁹³ Występowanie w charakterze pełnomocnika procesowego Skarbu Państwa – Wojewody i Urzędu, kontrole w trybie *ex-post* dokumentacji postępowania przetargowego, zadania konsultanta wojewódzkiego w ochronie zdrowia, przeprowadzenie szkoleń, obsługa konferansjerska podczas uroczystości z okazji Narodowego Święta Powstań Śląskich i Narodowego Święta Niepodległości 11 Listopada.

⁹⁴ Wydatki poniesione w 2021 r., powiększone o wydatki niewygasające z upływem 2021 r.

wprowadzonych do planu rzeczowego w trakcie roku. Zmiany w planie były uzasadnione i służyły realizacji zadań Urzędu.

Wydatki majątkowe Urzędu wyniosły 15 608,5 tys. zł (92,5% planu po zmianach). Zrealizowano 24 zadania, a trzy przeniesiono do realizacji na 2023 r. (dwa w całości i jedno rozpoczęte w 2022 r.). Efekty realizacji największych zadań przedstawiały się następująco:

- w ramach modernizacji budynku Urzędu przy ul. Damrota 16 w Katowicach zaadoptowano pomieszczenia parteru i I piętra na potrzeby Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców, wykonano instalacje wentylacji i klimatyzacji z nowym systemem klimatyzacji centralnej, zamontowano dźwig osobowy, zmodernizowano instalację CO, zmontowano nowy węzeł ciepły;
- w ramach zakupów inwestycyjnych na potrzeby lotniczego przejścia granicznego Katowice – Pyrzowice zakupiono m.in. urządzenie do przeprowadzenia inspekcji rentgenowskich potencjalnie niebezpiecznych przedmiotów, system monitoringu, stanowisko do zarządzania kontrolą dostępu, urządzenie do wykrywania śladowych ilości materiałów wybuchowych i narkotyków, stanowisko do rejestracji elektronicznych danych identyfikacyjnych osoby oraz laserowy wykrywacz materiałów wybuchowych i narkotyków;
- w ramach modernizacji mających na celu poprawę funkcjonalności oraz dostosowanie do obowiązujących przepisów budynków będących w trwałym zarządzie Urzędu wykonano m.in.: program prac konserwatorskich na prace związane z montażem poręczy w strefie wejściowej (wewnątrz) do zabytkowego budynku Urzędu przy ul. Jagiellońskiej 25 w Katowicach, modernizację oświetlenia dziedzińców w tym budynku oraz dostawę i montaż 25 sztuk okien aluminiowych do niektórych pomieszczeń w budynku Urzędu przy ul. Powstańców 41a w Katowicach;
- w ramach zakupów informatycznych i łączności zakupiono m.in. licencje na oprogramowanie antywirusowe ESET, system informatyczny do ewidencji i monitorowania dotacji udzielonych przez Wydział Rodziny i Polityki Społecznej, oprogramowanie MS Windows, Windows Server CAL, Windows Serwer, MDM do zarządzania urządzeniami mobilnymi wraz z oprogramowaniem antywirusowym i niezbędnymi licencjami, sprzęt sieciowy (przełączniki), serwery, urządzenia i akcesoria informatyczne, laptopy (26 sztuk);
- w ramach pozostałych zakupów inwestycyjnych zakupiono m.in. kompaktowe regały przesuwne dwustronne (pomieszczenie Archiwum Zakładowego i Zlikwidowanych Przedsiębiorstw Państwowych).

W przypadku zadania pn. *Budowa nowego budynku dla potrzeb "Centrum Ratownictwa 112" przy ul. Kocura w Katowicach* nastąpiło opóźnienie w wykonaniu dokumentacji projektowej wynikające z konieczności przeprowadzenia dodatkowych prac geologicznych i wymuszonej przez dostawcę ciepła zmiany sposobu ogrzewania obiektu. W związku z powyższym realizację robót budowlanych zaplanowano na 2023 r. W 2022 r. z zaplanowanych środków w kwocie 1 463,0 tys. zł, wydatkowano 81,0 tys. zł na sporządzenie dokumentacji w związku z dodatkowymi badaniami podłoża gruntowego. Pozostałe środki zaplanowane na ww. zadanie przeznaczono na dofinansowanie modernizacji mających na celu poprawę funkcjonalności oraz dostosowanie do obowiązujących przepisów budynków będących w trwałym zarządzie Urzędu (457,0 tys. zł) i modernizacji mających na celu poprawę funkcjonalności oraz dostosowanie do obowiązujących przepisów budynku

Urzędu przy ul. Damrota 16 w Katowicach (803,0 tys. zł), a resztę zablokowano (122,0 tys. zł).

Nie przystąpiono do realizacji dwóch zadań: *Zakup automatycznej kontroli ABC* oraz *Zakup ciężkiego kombinezonu pirotechnicznego* z uwagi na unieważnienie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego oraz zbyt krótki czas na przeprowadzenie kolejnych postępowań i realizację dostaw do końca 2022 r. (przeniesiono je na 2023 r.). Środki zaplanowane na ww. zadania w łącznej kwocie 4 540,0 tys. zł przeznaczono na: utrzymanie lotniczego przejścia granicznego Katowice – Pyrzowice (225,0 tys. zł), na dotacje dla j.s.t. na realizację zadań z zakresu administracji rządowej (3 706,0 tys. zł) oraz dofinansowanie bieżącej działalności i zakupy inwestycyjne Wojewódzkiej Inspekcji Transportu Drogowego w Katowicach (475,0 tys. zł). Zmian w planie dokonano z zachowaniem wymogów określonych w art. 171 ust. 3 ustawy o finansach publicznych. Środki w kwocie 131,0 tys. zł zablokowano.

(akta kontroli tom III str. 320-426; tom IV str. 304-314)

2.1.8. W 2022 r. Urząd poniósł wydatki na energię elektryczną w kwocie 1 605,0 tys. zł, w tym 772,9 tys. zł (48,2%) stanowiły wydatki na usługi dystrybucji. Wydatki na energię elektryczną i wydatki na usługi dystrybucji były wyższe o odpowiednio 0,3% i 12,0% w porównaniu z rokiem poprzednim, w którym wydatki te wyniosły odpowiednio 1 600,4 tys. zł i 689,9 tys. zł⁹⁵.

(akta kontroli tom IV str. 82-141)

W związku z uchwaleniem ustawy o ochronie odbiorców energii elektrycznej, w Urzędzie podjęto następujące działania służące ograniczeniu zużycia energii elektrycznej:

- w piśmie Dyrektora Generalnego z 7 października 2022 r. zwrócono się do pracowników m.in. o wyłączanie zasilania urządzeń biurowych (listwy ACAR) po zakończeniu pracy, korzystanie ze światła dziennego tam gdzie jest to możliwe, wyłączanie oświetlenia w pustych pomieszczeniach, wyłączenie z gniazdek akumulatorów, ładowarek itp., kiedy nie są podłączone do nich urządzenia, drukowanie dokumentów wyłącznie w sprawach służbowych, w których jest to konieczne;
- w piśmie Dyrektora Generalnego z 6 grudnia 2022 r. zwrócono się do kierowników jednostek sektora finansów publicznych, zajmujących pomieszczenia w budynkach będących w trwałym zarządzie Urzędu o wspólne podejmowanie działań w celu realizacji obowiązkowego zmniejszenia całkowitego zużycia energii elektrycznej;
- w piśmie Dyrektora Generalnego z 6 lutego 2023 r. przypomniano kierownikom jednostek sektora finansów publicznych o konieczności stałej realizacji działań mających na celu zmniejszenie całkowitego zużycia energii elektrycznej w zajmowanych budynkach lub częściach budynków.

Dyrektor Biura Administracyjnego wskazała ponadto, że w Urzędzie jeszcze przed uchwaleniem ww. ustawy podejmowano działania służące ograniczeniu poboru energii elektrycznej. Wśród tych działań wymieniła m.in.:

---

⁹⁵ Koszty energii elektrycznej w 2022 r. wyniosły 1 560,6 tys. zł i były o 4,6% niższe od kosztów poniesionych w 2021 r. (1 636,0 tys. zł).

- stosowanie w budynkach Urzędu, tam gdzie jest to technicznie możliwe, źródła światła typu LED powodującego wielokrotnie niższe zużycie energii elektrycznej od tradycyjnego;
- wykonanie montażu instalacji fotowoltaicznej o mocy 16,83 kWp na budynku Urzędu przy ul. Powstańców 41a w Katowicach;
- wyłączenie klimatyzacji, która służyła do dogrzewania pomieszczeń w ww. budynku oraz na V piętrze budynku przy ul. Jagiellońskiej 25 w Katowicach;
- zdeponowanie w magazynach wszystkich grzejników elektrycznych, które należały do Urzędu i były wydane pracownikom (są one wydawane wyłącznie na zalecenie służby BHP Urzędu po dokonaniu pomiaru temperatury na stanowisku pracy);
- ograniczenie do niezbędnego minimum oświetlenia zewnętrznego budynków Urzędu, w tym na parkingach;
- rezygnację z dodatkowego oświetlenia budynków (iluminacji), np. z okazji uroczystości lub świąt państwowych;
- wyłączanie windy okrężnej po godzinach pracy Urzędu.

Według raportu sporządzonego na podstawie art. 37 ust. 5 ustawy o ochronie odbiorców energii elektrycznej i terminowo przekazanego do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (28 marca 2023 r.), w Urzędzie osiągnięto cel określony w art. 37 ust 1 i 2 tej ustawy, zmniejszenia w grudniu 2022 r. całkowitego zużycia energii elektrycznej w zajmowanych budynkach lub częściach budynków o 10,0% średniomiesięcznego zużycia energii w latach 2018–2019, a zmniejszenie to wyniosło 11,2%.

(akta kontroli tom IV str. 78-80)

W Urzędzie w 2022 r. przeprowadzono analizy kosztów ponoszonych na poszczególne opłaty za usługi dystrybucji energii elektrycznej. Dla każdej lokalizacji, prowadząc specjalne tabele, monitorowano m.in. pobór mocy. Na podstawie wyników monitoringu dokonywano miesięcznych zmian mocy umownej w celu dostosowania do potrzeb jednostki i zapobiegania przypadkom jej przekroczenia lub znacznego niewykorzystania. W wyniku prowadzonych analiz kosztów z tytułu poboru energii biernej, w trzech budynkach Urzędu⁹⁶ zainstalowano urządzenia do jej kompensacji.

(akta kontroli tom IV str. 1-9, 24, 75-77)

W wyniku badania kosztów dystrybucji energii elektrycznej poniesionych w 2022 r. i udokumentowanych 36 fakturami w łącznej kwocie 494,5 tys. zł⁹⁷ (65,3% kosztów dystrybucji energii elektrycznej poniesionych w powyższym okresie) w czterech punktach poboru energii elektrycznej (PPE)⁹⁸, ustalono, że:

- w PPE nr 590322400701475506 poniesiono koszty z tytułu rozliczenia energii biernej pojemnościowej w wysokości 41,1 tys. zł (8,3% kosztów objętych badaniem). Koszty dotyczyły budynku przy ul. Damrota 16 w Katowicach, który zakupiono w 2020 r., a od 2021 r. prowadzono w nim intensywne prace

⁹⁶ W Częstochowie, Bielsku-Białej oraz Tychach

⁹⁷ Z tego kwota 452,7 tys. zł stanowiła wydatki poniesione w 2022 r., a 41,8 tys. zł – zobowiązanie niewymagalne na dzień 31 grudnia 2022 r.

⁹⁸ Faktury za poszczególne miesiące 2022 r. dotyczyły trzech budynków zlokalizowanych: (1) przy ul. Jagiellońskiej 25 w Katowicach (PPE nr 590322400701682294 i nr 590322400700074267), (2) przy ul. Damrota 16 w Katowicach (PPE nr 590322400701475506) i (3) przy ul. Sobieskiego 7 w Częstochowie (PPE nr 590322428100001171).

modernizacyjne, polegające m.in. na adaptacji pomieszczeń i wykonaniu instalacji klimatyzacji na poszczególnych kondygnacjach, co wiązało się z sukcesywnym podłączaniem do sieci urządzeń elektrycznych. Koszty energii biernej w ww. budynku były analizowane przez pracowników Urzędu od marca 2021 r. Zakup i montaż urządzeń do kompensacji energii biernej został uwzględniony w dokumentacji projektowej sporządzonej dla inwestycji z adnotacją, że ostateczny dobór ich parametrów zostanie dokonany po podłączeniu wszystkich urządzeń w obiekcie. Dyrektor Biura Administracyjnego wyjaśniła: „Wykonanie pomiarów w trakcie prowadzonych bez przerwy od 2021 roku modernizacji na obiekcie, sprawiłoby, że dobrano by urządzenia, które byłyby adekwatne do aktualnego na tamten moment jednak nie docelowego stanu generowania energii biernej. Tym samym samo znalezienie podmiotu, który dokonałby pomiarów i dobrałby urządzenia byłoby bardzo trudne. Taki podmiot jeśli miałby informację, że na obiekcie będą instalowane nowe urządzenia, które generują moc bierną, nie mógłby zagwarantować, że urządzenia przyniosą oczekiwany efekt oszczędnościowy. W momencie instalowania kolejnych urządzeń generujących tą moc, takie urządzenia stałyby się bezużyteczne. Urząd musiałby ponieść koszty pomiarów oraz koszty urządzeń nawet kilkukrotnie. Jednorazowy koszt pomiarów oraz urządzenia to ok. 20 tys. zł brutto”.

- w PPE nr 590322428100001171 (budynek przy ul. Sobieskiego 7 w Częstochowie) maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych okresach rozliczeniowych od 77 kW do 120 kW⁹⁹, a w PPE nr 590322400700074267 (budynek przy ul. Jagiellońskiej 25 w Katowicach) – od 124 kW do 360 kW¹⁰⁰. W analizowanym okresie w Urzędzie na bieżąco podejmowano działania w celu dostosowania poziomu mocy umownej do faktycznych potrzeb (poprzez zmniejszanie lub zwiększanie mocy umownej), jednak z uwagi na trudno przewidywalne wahania maksymalnej mocy pobranej w poszczególnych okresach rozliczeniowych, wystąpiły przypadki przekroczenia mocy umownej, wskutek czego poniesiono wydatki w kwotach 5,1 tys. zł (PPE nr 590322428100001171) i 11,1 tys. zł (PPE nr 590322400700074267);
- dla PPE 590322400701682294 i PPE 590322400700074267 (budynek przy ul. Jagiellońskiej 25 w Katowicach) nie wybrano taryfy o najniższej stawce opłaty sieciowej zmiennej, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

2.1.9. W wyniku badania próby wydatków w łącznej kwocie 13 597,0 tys. zł¹⁰¹ (7,0% wydatków dysponenta III stopnia), z tego 3 180,0 tys. zł¹⁰² w grupie pozapłacowych wydatków bieżących jednostki budżetowej (23,4% wartości próby) oraz

⁹⁹ W kolejnych miesiącach stosunek maksymalnej mocy pobranej do mocy umownej przedstawiał się następująco: 90%; 85%; 102%; 114%; 96%; 119%; 133%; 102%; 111%; 98%; 101%; 96%.

¹⁰⁰ W kolejnych miesiącach stosunek maksymalnej mocy pobranej do mocy umownej przedstawiał się następująco: 133%; 104%; 100%; 69%; 69%; 59%; 78%; 98%; 109%; 55%; 57%; 63%.

¹⁰¹ Czterdzieści trzy zapisy księgowe w łącznej kwocie 13 562,5 tys. zł dobrane losowo (przy zastosowaniu metody *Monetary Unit Sampling* (MUS) z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości, z wyłączeniem wydatków w §§ 401, 402, 404, 405, 407, 411, 412, 414, 444 i 471 i wydatków poniżej 1,0 tys. zł) oraz cztery zapisy księgowe w łącznej kwocie 34,5 tys. zł dobrane celowo. Zapisy dobrane celowo dotyczyły wynagrodzenia za realizację dwóch umów, których przedmiotem były: 1) rozbudowa wdrożonego wcześniej w Urzędzie programu e-CPR o moduł e-DM z pełnym dostosowaniem do działania w dyspozytorniach medycznych oraz aktualizacja instrukcji eksploatacyjno-użytkowej i instrukcji użytkownika do programu e-CPR wraz z opieką serwisową i techniczną, 2) opieka serwisowa oraz wsparcie techniczne systemu informatycznego e-CZK w zakresie jego funkcjonowania, wdrożonego w Urzędzie w 2009 r. Obydwie umowy zawarto z osobą fizyczną, która była autorem ww. systemów informatycznych (nie był to pracownik Urzędu).

¹⁰² Czterdzieści zapisów księgowych.

10 417,0 tys. zł¹⁰³ w grupie wydatków majątkowych (76,6% wartości próby), ustalono, że były one celowe i gospodarne, jak również rzetelnie skalkulowane. Wydatki poniesiono do wysokości kwot ujętych w planie finansowym, w kwotach wynikających z umów zawartych z wykonawcami. Zakupione środki trwale dostarczono terminowo oraz ujęto w ewidencji zgodnie z wymogami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KST)¹⁰⁴. Inwestycje wykonano terminowo, co przyczyniło się do realizacji zadań Urzędu. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności, wiążących się z naliczeniem i zapłaceniem odsetek.

(akta kontroli tom I str. 643-718, 825-826)

W wyniku badania 100,0% wydatków dysponenta III stopnia poniesionych na zadania określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia RM w sprawie wydatków niewygasających z upływem 2021 r. w łącznej kwocie 1 593,3 tys. zł¹⁰⁵, z tego 919,1 tys. zł (57,7%) w grupie wydatków bieżących jednostki budżetowej oraz 674,2 tys. zł (42,3%) w grupie wydatków majątkowych ustalono, że były one celowe i gospodarne, jak również rzetelnie skalkulowane i ujęte w ewidencji księgowej we właściwej podziałce klasyfikacji budżetowej. Wydatki poniesiono w kwotach wynikających z umów zawartych z wykonawcami. Zakupione środki trwale dostarczono terminowo oraz ujęto w ewidencji zgodnie z wymogami rozporządzenia RM w sprawie KST. Inwestycje wykonano terminowo, co przyczyniło się do realizacji zadań Urzędu. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności, wiążących się z naliczeniem i zapłaceniem odsetek.

(akta kontroli tom I str. 719-722)

2.1.10. W wyniku badania dokumentacji dotyczącej czterech wybranych zamówień publicznych¹⁰⁶ o łącznej wartości 8 706,6 tys. zł brutto, w związku z którymi w 2022 r. Urząd (dysponent III stopnia) poniósł wydatki w kwocie 8 360,0 tys. zł (z tego 8 240,0 tys. zł, tj. 4,2% zrealizowanych wydatków w ramach planu na 2022 r. i 120,0 tys. zł, tj. 7,5% zrealizowanych wydatków, które nie wygasły z upływem 2021 r.), ustalono, że:

a) Unieważniono I postępowanie o udzielenia zamówienia, którego przedmiotem była adaptacja pomieszczeń I piętra w budynku Urzędu przy ul. Damrota 16 w Katowicach na potrzeby Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców wraz z modernizacją stacji wymienników ciepła i instalacji CO oraz wykonaniem instalacji wentylacji, klimatyzacji, ciepła technologicznego, wskutek niedochowania należytej staranności w zamieszczeniu na stronie internetowej postępowania dokumentacji opisującej to zamówienie, umożliwiającej wykonawcom sporządzenie kompletnej oferty, co opisano w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. II postępowanie o udzielenie tego zamówienia, w trybie podstawowym bez możliwości przeprowadzenia negocjacji na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy pzp, doprowadziło do wyłonienia wykonawcy i podpisania umowy (wartość według aneksu nr 2 z 12 grudnia 2022 r. wyniosła 8 240,0 tys. zł brutto). Zarówno w I, jak i w II postępowaniu błędnie

¹⁰³ Siedem zapisów księgowych.

¹⁰⁴ Dz.U. poz. 1864. Dalej: rozporządzenie RM w sprawie KST

¹⁰⁵ Wydatki te poniesiono na następujące zadania: zakupy na potrzeby Urzędu (zadanie nr 1875), remont pomieszczeń w budynku Urzędu przy ul. Damrota 16 w Katowicach (zadanie nr 1876), modernizacje mające na celu poprawę funkcjonalności oraz dostosowanie do obowiązujących przepisów budynku Urzędu przy ul. Damrota 16 w Katowicach (zadanie nr 1877), zakupy na potrzeby dyspozytorni medycznych (zadanie nr 1885), zakupy w związku z realizacją zadań związanych obsługą programu wieloletniego Senior+ na lata 2021–2025 (zadanie nr 1887).

¹⁰⁶ Wybrano, wg osądu kontrolera, jedno zamówienie publiczne udzielone w trybie ustawowym oraz trzy zamówienia udzielone z pominięciem trybów ustawowych (z uwagi na ich wartość).

ustalono wartość zamówienia (co nie miało jednak wpływu na prawidłowość wyboru trybu jego udzielenia), a ponadto błędnie podano w ogłoszeniu o zamówieniu zamieszczonym w BZP, iż zamawiający nie wymaga wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania umowy oraz nieterminowo przekazano Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych informację o złożonych ofertach, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W pozostałym zakresie, w II postępowaniu przestrzegano przepisów ustawy pzp.

b) Trzy zamówienia dotyczące remontu na IV piętrze budynku Urzędu przy ul. Damrota 16 w Katowicach udzielono temu samemu wykonawcy po przeprowadzeniu rozeznania rynku, stosownie do wymogów określonych w przyjętej w Urzędzie procedurze¹⁰⁷, zawierając następujące umowy:

- z 20 września 2021 r., której przedmiotem była wymiana nawierzchni podłóg na wykładzinę w pokojach oraz korytarzach na IV piętrze wraz z wykonaniem prac towarzyszących oraz postawieniem ścianek działowych o wartości 122,8 tys. zł netto (151,0 tys. zł brutto, z tego 121,0 tys. zł poniesione w 2021 r. i 30,0 tys. zł – w 2022 r., jako wydatek niewygasający z upływem 2021 r.);
- z 20 września 2021 r., której przedmiotem było malowanie powierzchni sufitów i ścian we wszystkich pomieszczeniach na IV piętrze (za wyjątkiem toalet) o wartości 128,5 tys. zł netto (158,0 tys. zł brutto, z tego odpowiednio 118,0 tys. zł i 40,0 tys. zł);
- z 12 października 2021 r., której przedmiotem było wykonanie remontu trzech toalet na IV piętrze o wartości 128,2 tys. zł netto (157,6 tys. zł brutto, z tego odpowiednio 107,6 tys. zł i 50,0 tys. zł).

Wyżej wymienionych zamówień udzielono z pominięciem trybów określonych w ustawie pzp, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Wykonanie objętych badaniem zamówień (pod względem przedmiotu zamówienia i terminu realizacji) oraz wysokość wynagrodzenia zapłaconego wykonawcom były zgodne z postanowieniami zawartych umów. Poniesione z tego tytułu wydatki były celowe i służyły realizacji zadań Urzędu.

(akta kontroli tom V str. 71-91)

Plan postępowań o udzielenie zamówień publicznych zamieszczono w BZP oraz na stronie internetowej Urzędu 9 marca 2022 r., tj. w terminie określonym w art. 23 ust. 1 ustawy pzp¹⁰⁸. Plan zawierał informacje określone w art. 23 ust. 3 ww. ustawy. Jego aktualizacje również zamieszczono w BZP oraz na stronie internetowej Urzędu (8 lipca 2022 r.), zgodnie z art. 23 ust. 4 ww. ustawy.

Roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach przekazano Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych 28 lutego 2023 r., tj. w terminie określonym w art. 82 ust. 2 ustawy pzp.

(akta kontroli tom I str. 723-798)

¹⁰⁷ Regulamin organizacyjny Biura Administracyjnego Urzędu (zarządzenie Dyrektora Generalnego Urzędu nr 110.22.2016 z 17 sierpnia 2016 r.).

¹⁰⁸ Wojewoda ustalił budżet na 2022 r. dla Urzędu (dysponenta III stopnia) decyzją nr FBI.3111.40.26.2022 z dnia 16 lutego 2022 r.

2.1.11. Zobowiązania ogółem w części 85/24 – województwo śląskie na koniec 2022 r. wyniosły 36 294,9 tys. zł¹⁰⁹. Największy udział w tej kwocie stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia/uposażenia rocznego¹¹⁰ (26 449,7 tys. zł, tj. 72,9%) oraz z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne¹¹¹ (4 779,0 tys. zł, tj. 13,2%). Zobowiązania wymagalne wyniosły na koniec 2022 r. 16,7 tys. zł i wynikały z wyroków sądowych (koszty postępowań sądowych i odsetki oraz suma pieniężna przyznana skarżącemu w związku z beczynnością organu¹¹²). Zobowiązania te, w stosunku do zobowiązań wymagalnych na koniec 2021 r. (które również wynikały z wyroków sądowych), były wyższe o 45,2%.

Zobowiązania ogółem Urzędu (dysponenta III stopnia) na koniec 2022 r. wyniosły 13 000,8 tys. zł¹¹³. Największy udział w tej kwocie stanowiły zobowiązania z tytułu: dodatkowego wynagrodzenia/uposażenia rocznego¹¹⁴ (7 702,6 tys. zł, tj. 59,2%), refundacji dodatku do wynagrodzenia dla kierownika specjalizacji, o którym mowa w art. 16m ust. 1a ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry¹¹⁵ (1 648,9 tys. zł¹¹⁶, tj. 12,7%), składek na ubezpieczenie społeczne¹¹⁷ (1 409,9 tys. zł, tj. 10,8%). Zobowiązania wymagalne Urzędu wyniosły na koniec 2022 r. 15,4 tys. zł i wynikały z wyroków sądowych. Zobowiązania te, w stosunku do zobowiązań wymagalnych Urzędu na koniec 2021 r. (które również wynikały z wyroków sądowych), były wyższe o 48,1%. W wyniku badania zgodności zobowiązań Urzędu wykazanych w sprawozdaniu Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa za 2022 r. z ewidencją księgową, nie stwierdzono nieprawidłowości. Nie stwierdzono również opóźnień w regulowaniu zobowiązań Urzędu, skutkujących zapłatą odsetek.

(akta kontroli tom I str. 799-824; tom IV str. 304-315, 751-785)

2.1.12. W ramach sprawowanego przez Wojewodę nadzoru, o którym mowa w art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych, pracownicy Wydziału Kontroli przeprowadzili w 2022 r. 16 kontroli wykorzystania dotacji przez j.s.t. Kontrole w tym zakresie prowadziły również wydziały merytoryczne Urzędu (Wydział Rozwoju i Współpracy Terytorialnej – 18, Wydział Rodziny i Polityki Społecznej – siedem, Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców – pięć, Wydział Infrastruktury – cztery, Wydział Nadzoru Właścicielskiego – trzy, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego – jedną¹¹⁸). W wyniku przeprowadzonych kontroli sformułowano

¹⁰⁹ Dane według łącznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa za 2022 r. z dnia 28 lutego 2023 r.

¹¹⁰ §§ 4040, 4048, 4049 i 4070.

¹¹¹ §§ 4110, 4118 i 4119.

¹¹² 500,00 zł na podstawie art. 149 § 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2022 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2023 r. poz. 259).

¹¹³ Dane według jednostkowego sprawozdania Urzędu Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa za 2022 r. z dnia 23 marca 2023 r. (korekta).

¹¹⁴ §§ 4040, 4048, 4049 i 4070.

¹¹⁵ Dz.U. z 2022 r. poz. 1731, ze zm.

¹¹⁶ § 4320.

¹¹⁷ §§ 4110, 4118 i 4119.

¹¹⁸ Kontrole obejmowały prawidłowość wykorzystania dotacji budżetowych przekazanych m.in. na: przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych i ruchów osuwiskowych ziemi; realizację świadczeń rodzinnych; realizację zadań związanych z działalnością zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności; realizację zadań w zakresie wychowania przedszkolnego; opłacanie przez gminy składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej; dofinansowanie wypłaty zasiłków stałych; realizację programu Opieka 75+; dofinansowanie wypłat świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym; odbudowę infrastruktury technicznej; wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłków dla opiekunów i jednorazowego świadczenia pieniężnego z tytułu urodzenia dziecka; dofinansowanie zadań realizowanych w ramach wieloletnich programów: Maluch+ 2020 i 2021, Senior+ na lata 2021–2025, Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa; finansowanie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji

zalecenia oraz monitorowano ich realizację. Efektami przeprowadzonych kontroli były zwroty dotacji nienależnie pobranych i/lub wydatkowanych w nadmiernej wysokości i/lub wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem (o nieprawidłowości zawiadomiono Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych) w łącznej kwocie 14,1 tys. zł (z należnymi odsetkami).

Wydział Kontroli przeprowadził również kontrolę w WIOŚ oraz w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Katowicach¹¹⁹, której przedmiotem była prawidłowość gospodarowania środkami publicznymi oraz przestrzeganie przepisów ustawy pzp. W przypadku WIOŚ trwały prace nad opracowaniem projektu wystąpienia pokontrolnego. Działalność WOUZ w skontrolowanym zakresie oceniono negatywnie i wydano zalecenia pokontrolne dotyczące m.in.: dokonywania przeniesienia wydatków między paragrafami w ramach posiadanego upoważnienia (o tej nieprawidłowości zawiadomiono Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych), księgowania faktur zgodnie z datą oraz kwotą wynikającą z tych dokumentów, przeprowadzania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej 130,0 tys. zł na podstawie obowiązującego regulaminu i dochowania staranności przy szacowaniu wartości zamówienia, dokonywania zakupów kartą płatniczą zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami, prowadzenie dokumentacji zakupów bieżących zgodnie z polityką rachunkowości, aktualizacji tego dokumentu¹²⁰ w celu zapewnienia zgodności z przepisami ustawy o finansach publicznych i ustawy o rachunkowości.

Ponadto, w ramach sprawowanego przez Wojewodę nadzoru, wydziały merytoryczne przeprowadzały okresowe analizy wykonania wydatków, m.in. pod kątem wykorzystania środków dotacji i stanu realizacji zadań. Wydział Finansów i Budżetu opracował na tej podstawie informację zbiorczą o wykonaniu wydatków, według stanu na dzień 30 czerwca i 30 września 2022 roku¹²¹.

(akta kontroli tom III str. 436-527)

Nadzór sprawowany przez Wojewodę nie zapewnił identyfikacji nieprawidłowości w WSSE, przedstawionej w pkt 2.1.4. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W postępowaniach o udzielenie zamówienia, którego przedmiotem była adaptacja pomieszczeń I piętra w budynku Urzędu przy ul. Damrota 16 w Katowicach na potrzeby Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców wraz z modernizacją stacji wymienników ciepła i instalacji CO oraz wykonaniem instalacji wentylacji, klimatyzacji, ciepła technologicznego (I postępowanie zostało unieważnione, a II postępowanie doprowadziło do wyboru wykonawcy i zawarcia umowy) stwierdzono następujące nieprawidłowości:

a) W I postępowaniu o udzielenie ww. zamówienia nie dochowano należytej staranności w zamieszczeniu na stronie internetowej postępowania

---

prawnej; wypłaty świadczeń pieniężnych dla posiadaczy Karty Polaka; realizację zadań wynikających z przepisów o aktach stanu cywilnego, o powszechnym obowiązku obrony, o aktywizacji zawodowej repatriantów; realizację zadań z zakresu opieki nad grobami wojennymi; prace konserwatorskie na pomnikach przyrody; realizację zadań w zakresie gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa; wsparcie zadań publicznych realizowanych przez fundacje i stowarzyszenia, Beskidzkie Wodne Ochothicze Pogotowie Ratunkowe w Bielsku-Białej oraz Śląskie Wodne Ochothicze Pogotowie Ratunkowe w Katowicach.

¹¹⁹ Dalej: WUOZ.

¹²⁰ W zakresie opisu konta 998.

¹²¹ Opracowanie informacji o wykonaniu wydatków według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. było w toku.

(miniportal.uzp.gov.pl) dokumentacji opisującej to zamówienie, umożliwiającej wykonawcom sporządzenie kompletnej oferty. W rezultacie zakres dokumentacji zamieszczonej na stronie internetowej postępowania był mniejszy w stosunku do zakresu dokumentacji zamieszczonej na stronie internetowej zamawiającego¹²², co z kolei skutkowało stwierdzeniem rażąco niskiej ceny w jednej z dwóch złożonych ofert oraz unieważnieniem postępowania na podstawie art. 255 pkt 6 ustawy pzp, jako obarczonego niemożliwą do usunięcia wadą uniemożliwiającą zawarcie niepodlegającej unieważnieniu umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Sekretarz Komisji Przetargowej i Dyrektor Biura Administracyjnego wyjaśnili: *„W momencie zamieszczania na platformie załączników, po dodaniu każdego z nich, pojawiał się komunikat, że załącznik został pomyślnie dodany. Po wprowadzeniu wszystkich załączników, Sekretarz komisji sprawdziła czy wszystko zostało zamieszczone. Ostatnim elementem procedowania na platformie było zatwierdzenie i publikacja formularza. Proces ten w przypadku tak dużej ilości dokumentacji trwał dosyć długo. Po jego zakończeniu na platformie miniportal pojawiło się postępowanie wraz z załącznikami. Kolejnym etapem było założenie nowego postępowania na stronie internetowej Zamawiającego i umieszczenie na niej wszystkich załączników. Po opublikowaniu postępowania, Sekretarz komisji zwróciła się do (...) Kierownika Oddziału ds. Inwestycji i Remontów z prośbą o sprawdzenie, czy wszystkie załączniki zostały umieszczone na stronie internetowej Zamawiającego”. Kierownik „potwierdził, że dokumentacja opublikowana jest kompletna. Jak się okazało później, platforma mini portal na zawierała wszystkich plików jakie były na stronie internetowej Zamawiającego. Brak załączonych dokumentów spowodowany był najprawdopodobniej wielkością tych dokumentów i formatem, w jakim były one stworzone. Na platformie miniportal niektóre dokumenty posiadające rozszerzenie np. „dwg” lub „zip” nie są przyjmowane. O braku załączonych dokumentów Zamawiający dowiedział się już po upływie terminu na składanie ofert, w chwili przedstawienia przez wykonawcę (...) wyjaśnień dotyczących rażąco niskiej ceny”.*

NIK wskazuje, że po przeprowadzeniu działań w zakresie zamieszczenia dokumentów na platformie zamówień publicznych (stronie postępowania) konieczne jest sprawdzenie osiągnięcia pożądanego skutku tych działań, gdyż ma to istotne znaczenie dla prawidłowego przeprowadzenia postępowania i wyboru wykonawcy robót budowlanych w czasie umożliwiający realizację zadania do końca roku budżetowego.

(akta kontroli tom V str. 71-91, 105-107, 142, 145, 454, 463, 467)

b) Zarówno w I, jak i w II postępowaniu, wartość zamówienia ustalono w kwocie 4 729,2 tys. zł, tj. o 228,6 tys. zł (4,6%) niższej od kwoty wynikającej z kosztorysu inwestorskiego (4 957,7 tys. zł), na podstawie którego, zgodnie z art. 34 ust. 1 pkt 1 ustawy pzp, ustalenie to winno nastąpić. Zaniżenie wartości zamówienia nie miało jednak wpływu na prawidłowość wyboru trybu udzielenia zamówienia publicznego.

Dyrektor Biura Administracyjnego oraz pracownik tej komórki organizacyjnej, który ustalił błędną wartość zamówienia wyjaśnili, że powyższa różnica w kwocie 228,6 tys. zł powstała w wyniku omyłkowego uznania, że wartość kosztorysowa wykonania instalacji centralnego ogrzewania oraz stacji wymienników ciepła na kwotę

---

¹²² Różnica dotyczyła: specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót w branżach: sanitarnej instalacji centralnego ogrzewania, sanitarnej, budowlanej, elektrycznej stacji wymienników ciepła; projektów wykonawczych modernizacji stacji wymienników ciepła i instalacji teletechnicznych (w tym dźwiękowy system ostrzegawczy i system sygnalizacji pożaru); dokumentacji w zakresie uzgodnień z dostawcą energii cieplnej.

1 222,3 tys. zł netto jest wartością brutto. W rezultacie pomniejszono ją o wartość podatku od towarów i usług, w wyniku czego otrzymano kwotę 993,7 tys. zł, którą przyjęto jako jeden ze składników do obliczenia wartości zamówienia.

(akta kontroli tom V str. 146, 153-193, 474, 505-507)

c) W II postępowaniu, w ogłoszeniu o zamówieniu zamieszczonym w BZP błędnie podano, że zamawiający nie wymaga zabezpieczenia należytego wykonania umowy, podczas gdy zabezpieczenie takie było wymagane (w specyfikacji warunków zamówienia i projektowanych postanowieniach umowy).

Sekretarz Komisji Przetargowej wyjaśniła, że wynikało to z przeoczenia.

(akta kontroli tom V str. 197, 228-229, 262, 473)

d) W II postępowaniu zamawiający przekazał Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych informację o złożonych ofertach 20 stycznia 2023 r. (w toku kontroli NIK), podczas gdy termin określony w art. 81 ust. 1 ustawy pzp (siedem dni od otwarcia ofert) upłynął 17 czerwca 2022 r. (opóźnienie wyniosło 217 dni).

Sekretarz Komisji Przetargowej wyjaśniła, że termin przesłania informacji o złożonych ofertach został przeoczony, z uwagi na: nawarstwienie się kilku postępowań prowadzonych w tym samym czasie, zaangażowanie w przygotowanie dokumentacji i stanowiska zamawiającego w związku z wniesionym, w wyniku innego postępowania, odwołaniem do KIO, jak również braki kadrowe.

NIK zauważa, iż trudności organizacyjne nie zwalniają z ustawowego obowiązku terminowego przekazania do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych informacji o złożonych ofertach w prowadzonym postępowaniu.

(akta kontroli tom V str. 298-304, 473-474)

2. Udzielając w zbliżonym czasie, temu samemu wykonawcy trzech zamówień publicznych, których przedmiotem był remont pomieszczeń na IV piętrze budynku Urzędu przy ul. Damrota 16 w Katowicach, za łączną kwotę 379,4 tys. zł netto (466,6 tys. zł brutto, z tego 346,6 tys. zł poniesione w 2021 r. i 120,0 tys. zł – w 2022 r., jako wydatki niewygasające z upływem 2021 r.) nie stosowano trybów udzielania zamówień określonych w ustawie pzp, czym naruszono art. 29 ust. 2 tej ustawy, zgodnie z którym zamawiający nie może dzielić zamówienia na odrębne zamówienia, jeżeli prowadzi to do niestosowania przepisów ustawy, chyba że jest to uzasadnione obiektywnymi przyczynami. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy pzp, przepisy tej ustawy stosuje się do udzielania przez zamawiających publicznych m.in. zamówień klasycznych, których wartość jest równa lub przekracza kwotę 130,0 tys. zł.

Z wybranym z pominięciem trybów ustawowych wykonawcą zawarto następujące umowy:

- z 20 września 2021 r., której przedmiotem była wymiana nawierzchni podłóg na wykładzinę w pokojach oraz korytarzach na IV piętrze wraz z wykonaniem prac towarzyszących oraz postawieniem ścianek działowych o wartości 151,0 tys. zł brutto (z tego 121,0 tys. zł poniesione w 2021 r. i 30,0 tys. zł – w 2022 r., jako wydatek niewygasający z upływem 2021 r.);
- z 20 września 2021 r., której przedmiotem było malowanie powierzchni sufitów i ścian we wszystkich pomieszczeniach na IV piętrze (za wyjątkiem toalet) o wartości 158,0 tys. zł brutto (z tego odpowiednio 118,0 tys. zł i 40,0 tys. zł);

- z 12 października 2021 r., której przedmiotem było wykonanie remontu trzech toalet na IV piętrze o wartości 157,6 tys. zł brutto (z tego odpowiednio 107,6 tys. zł i 50,0 tys. zł).

Było to związane ze stosowaniem § 4 ust. 4 pkt 3 procedury dotyczącej planowania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego¹²³, zobowiązującego do agregowania (sumowania wartości) robót budowlanych (w celu ustalenia trybu lub innej procedury udzielenia zamówienia) według klas określonych w wykazie robót budowlanych¹²⁴, co powodowało ryzyko naruszenia art. 29 ust. 2 ustawy pzp.

Dyrektor Biura Administracyjnego wyjaśniła: *„Zamówienia publiczne są udzielane w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim na podstawie Planu zamówień (...), w którym poszczególne zamówienia na roboty budowlane są agregowane według klasy określonej w wykazie robót budowlanych (...). Plan zamówień na 2021 rok (...) obejmował wykonanie malowania powierzchni ścian i sufitów oraz zakres związany z podłogami w budynkach ŚUW, który dla tego rodzaju robót przewidywał tryb realizacji „poza pzp” (...). Remont toalet nie był ujęty w Planie zamówień z uwagi na brak zabezpieczonych środków finansowych na ten cel (...). Dopiero po zwolnieniu środków zaplanowanych wcześniej na inne prace w innych budynkach urzędu możliwe stało się przeprowadzenie tego zadania. Miało to miejsce już po zawarciu umów na malowanie oraz na wymianę nawierzchni podłóg, kiedy to zgodnie z procedurą planowania zamówień, pismem z dnia 28 września 2021 r. zwrócono się do Dyrektora Generalnego z prośbą o akceptację zamówienia, którego nie ujęto w planie zamówień (...). Na realizację prac objętych ww. umowami nie było potrzebne pozwolenie na budowę i w związku z tym nie była konieczna dokumentacja projektowa wraz z projektem budowlanym. Tym samym nie były ujęte we wspólnej dokumentacji projektowej i nie były traktowane jako jedno zamierzenie budowlane. Ponadto zakres tych prac miał swoją specyfikę i specjalizację ze strony potencjalnych wykonawców (malowanie, wykonywanie podłóg czy prace w zakresie łazienek), która nie determinowała uznania tego za jedno zamówienie”.*

NIK zauważa, że zgodnie z obowiązującymi przepisami (art. 103 ustawy pzp wraz z aktem wykonawczym¹²⁵) klasy robót winny być stosowane jako narzędzie systematyzujące (porządkujące) opis zamówienia na roboty budowlane. Zaliczenie robót do różnych klas nie przesądza jednak o braku tożsamości przedmiotowej i funkcjonalnej (art. 29 ustawy pzp nie odnosi się do klas robót). Występuje ona w sytuacji, gdy zamówienia są przedmiotowo takie same lub zbliżone, albo mimo braku przedmiotowego podobieństwa tworzą funkcjonalną całość. Nie ma przy tym znaczenia czy dla realizacji prac było wymagane pozwolenie na budowę. W omawianym przypadku wszystkie trzy zamówienia zostały udzielone w celu przygotowania pomieszczeń na IV piętrze budynku ŚUW przy ul. Damrota 16 w Katowicach dla pracowników Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców, a wykonane prace zostały objęte jednym końcowym protokołem odbioru z dnia 9 lutego 2022 r.

¹²³ Zarządzenie nr 110.2.2021 Dyrektora Generalnego Urzędu z dnia 12 lutego 2021 r. w sprawie planowania postępowań o udzielenie zamówień publicznych w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach.

¹²⁴ Jak wyjaśniła Dyrektor Biura Administracyjnego, wykaz robót budowlanych będący załącznikiem do ww. procedury, jest w istocie tożsamy z wykazami określonymi w załączniku II do dyrektywy 2014/24/UE i w załączniku I do dyrektywy 2014/25/UE, do których odsyła art. 7 pkt 21 ustawy pzp.

¹²⁵ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz.U. poz. 2454).

Nie zasługuje na uwzględnienie także argument o specjalizacji potencjalnych wykonawców w poszczególnych rodzajach prac. Niespotykanym przypadkiem jest bowiem firma remontowa, która wykonuje remonty w zakresie malowania ścian, a wystrzega się remontu podłóg, albo, która wykonuje te prace, ale tylko w określonych pomieszczeniach (np. toaletach). Również w omawianej sytuacji zamawiający nie napotkał na taki przypadek i udzielił ww. zamówień jednemu wykonawcy.

NIK zauważa także, iż umowy na wymianę nawierzchni podłóg i postawienie ścianek działowych oraz na malowanie powierzchni sufitów i ścian zawarto w jednym dniu (20 września 2021 r.), a działania w celu udzielenia zamówienia na remont toalet podjęto w dniu następnym (notatka pn. „Rozpoznanie cenowe”, w której określono zakres i termin robót została sporządzona przez Kierownika Oddziału ds. Inwestycji i Remontów 21 września 2021 r.).

Zdaniem NIK, w omawianym przypadku, obok tożsamości podmiotowej zamówienia, wystąpiła zarówno tożsamość przedmiotowa, jak i czasowa.

(akta kontroli tom V str. 61-70, 371-380, 334, 392-393, 398-408, 433-442, 471)

3. Dla PPE budynku Urzędu przy ul. Jagiellońskiej 25 w Katowicach wybrano taryfę z wyższą niż ekonomicznie uzasadniona stawką opłaty sieciowej zmiennej. W ww. lokalizacji rozliczano się według grupy jednostrefowej B21 (taryfa całodobowa) i stawki 50,00 zł za MWh, podczas gdy "Taryfa dla energii elektrycznej w zakresie dystrybucji energii elektrycznej TAURON Dystrybucja S.A. na rok 2022" dla obszaru gliwickiego (obejmującego tę lokalizację) umożliwiała wybór trójstrefowej grupy B23, w ramach której we wszystkich trzech strefach (przez całą dobę) obowiązywała stawka 26,87 zł za MWh. W rezultacie poniesiono niegospodarne wydatki w łącznej kwocie 34,0 tys. zł, z tego 31,2 tys. zł w 2022 r. za miesiące od stycznia do listopada 2022 r. oraz 2,8 tys. zł w 2023 r. za grudzień 2022 r. (na koniec 2022 r. kwota ta stanowiła zobowiązanie niewymagalne).

Dyrektor Biura Administracyjnego wyjaśniła: „Na początku 2022 r. pracownicy odpowiedzialni w Urzędzie za monitorowanie zużycia i kosztów poniesionych z tytułu mediów byli skupieni na kwestii umowy sprzedażowej energii elektrycznej. W okresie tym (IV kw. 2021 – I kw. 2022) Urząd zgłosił zapotrzebowanie do COAR do postępowania uzupełniającego na sprzedaż energii elektrycznej do końca 2022 r., w związku z wyczerpywaniem się środków na umowie sprzedażowej, mimo skorzystania przez Urząd z przysługującego prawa opcji. Kwestia umowy sprzedażowej była znacznie pilniejsza i mogła przynieść znacznie większe oszczędności (...). Umowy na dystrybucję energii elektrycznej są zawarte na czas nieokreślony (...) W tym samym okresie, pracownicy wykonywali, w pierwszej kolejności przypisane im w opisach stanowisk pracy zadania dominujące, co poskutkowało przeoczeniem informacji zawartej w tabeli 8.3 na stronie 41 ww. taryfy dla budynku przy ul. Jagiellońskiej 25 (...). W trakcie trwania kontroli w dniu 9 lutego 2023 roku zawnioskowano o zmianę taryfy i w dniu 21 lutego br. Tauron Dystrybucja dokonał niezbędnych modyfikacji liczników prądu i włączył nową taryfę dokonując korekty faktur prognozowanych za miesiąc luty”.

Przedłożone dokumenty potwierdzały zmianę grupy taryfowej B21 na B23.

(akta kontroli tom IV str. 1-9, 75-77)

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej w części 85/24 – województwo śląskie zaplanowano wydatki z budżetu środków europejskich w kwocie 1 094,0 tys. zł. W trakcie roku budżetowego

zwiększono plan o środki pochodzące z rezerwy celowej poz. 98 *Finansowanie programów z budżetu środków europejskich* do kwoty 12 812,0 tys. zł, przeznaczonej na zakupy inwestycyjne w ramach następujących projektów realizowanych przez KW PSP w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020:

- *Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap IV;*
- *Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap V;*
- *Usprawnienie systemu ratownictwa w transporcie kolejowym – etap I.*

W 2022 r. poniesiono wydatki budżetu środków europejskich w kwocie 12 777,9 tys. zł, co stanowiło 99,7% planu po zmianach i 194,7% wydatków budżetu środków europejskich zrealizowanych w 2021 r. Blisko dwukrotny wzrost wydatków w porównaniu do roku poprzedniego był związany w głównej mierze ze wzrostem wartości zakupów inwestycyjnych ujętych w harmonogramach projektów *Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap IV* oraz *Usprawnienie systemu ratownictwa w transporcie kolejowym – etap I.*

W wyniku realizacji ww. projektów KW PSP zakupiła: samochód do dekontaminacji, samochód ratowniczo-gaśniczy z napędem 4x4, samochód z podnośnikiem hydraulicznym SH68, samochód specjalny pożarniczy z drabiną mechaniczną SD 30, mikrobus do przewozu dziewięciu osób oraz lekki samochód rozpoznawczo-ratowniczy z napędem terenowym dla Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Technicznego.

Badanie pięciu (100,0%) decyzji¹²⁶ zwiększających plan wydatków budżetu środków europejskich na 2022 r. w łącznej kwocie 11 717,9 tys. zł wykazało, że wnioskowanie o środki z rezerwy celowej wynikało z faktycznych potrzeb i było celowe. Po otrzymaniu decyzji wprowadzono zmiany w planie, a przyznane środki wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem wskazanym w tych decyzjach.

W Urzędzie (dysponent III stopnia) w 2022 r. nie realizowano wydatków z budżetu środków europejskich (wydatki takie nie były ujęte w planie).

(akta kontroli tom II str. 185-209)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Objęte badaniem wydatki zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie o finansach publicznych. Zgodnie z przeznaczeniem wykorzystano (w niepełnej wysokości) środki pochodzące z objętych badaniem rezerw celowych i z rezerwy ogólnej, jednak dwa z pięciu zadań sfinansowanych/dofinansowanych z tej rezerwy, nie były związane z sytuacją nagłą i wymagającą podjęcia natychmiastowych działań, stanowiącą, zdaniem NIK, przesłankę do skorzystania z tego szczególnego instrumentu finansowego, jakim jest rezerwa ogólna. W wyniku badania zamówień publicznych ustalono, że zrealizowano je zgodnie z postanowieniami zawartych umów, jednakże przy udzielaniu jednego z nich: nie dochowano należytej staranności w opublikowaniu dokumentacji opisującej zamówienie; błędnie ustalono wartość zamówienia; błędnie podano w ogłoszeniu o zamówieniu zamieszczonym w BZP, iż zamawiający nie wymaga wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania umowy; nie dochowano terminu na przekazanie Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych informacji o złożonych ofertach. Ponadto, podzielono inne zamówienie na trzy odrębne zamówienia, które udzielono z pominięciem trybów określonych w ustawie pzp. W Urzędzie

¹²⁶ Z 31 stycznia, 4 maja (dwie decyzje), 31 października i 3 listopada 2022 r.

podejmowano działania w celu zmniejszenia kosztów z tytułu energii elektrycznej, jednakże nie zidentyfikowano możliwości zmiany taryfy na korzystniejszą ekonomicznie, wskutek czego poniesiono niegospodarne wydatki w kwocie 34,0 tys. zł. Nadzór sprawowany przez Wojewodę nad realizacją wydatków budżetu państwa nie zapewnił identyfikacji nieprawidłowości w WSSE, polegającej na poniesieniu wydatków niezgodnie z planem finansowym na 2021 r. i załącznikiem nr 1 do rozporządzenia RM w sprawie wydatków niewygasających z upływem 2021 r.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość i księgi rachunkowe

3.1 Sprawozdania

Opis stanu faktycznego

W wyniku badania rocznych łącznych sprawozdań dysponenta części 85/24 – województwo śląskie oraz sprawozdań jednostkowych dysponenta III stopnia (Urzędu) za 2022 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR)¹²⁷;
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE)¹²⁸;
- z wykonania planu wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego (Rb-28NW);
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich układzie zadaniowym (Rb-BZ1);

a także sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r.:

- o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N);
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z);

ustalono, że zostały one sporządzone prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym oraz terminowo¹²⁹ przekazane do odbiorców.

¹²⁷ Dysponent III stopnia nie sporządził sprawozdania, z uwagi na to, że nie planował i nie realizował wydatków, które należało wykazać w tym sprawozdaniu.

¹²⁸ Jw.

¹²⁹ W terminach określonych:

- w załączniku nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. poz. 144, ze zm.);

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Ustalona nieprawidłowość (opisana w pkt 1 sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości w obszarze 1. Dochody budżetowe – windykacja należności*) nie miała istotnego wpływu na prezentację danych w łącznych sprawozdaniach Rb-27 za 2022 r. i Rb-N za IV kwartał 2022 r. (niespisana należność stanowiła odpowiednio 0,2% należności pozostałych do zapłaty i 0,3% należności ogółem wykazanych w ww. sprawozdaniach).

Sprawozdania jednostkowe Urzędu (dysponenta III stopnia) sporządzono prawidłowo pod względem merytorycznym. Wykazane w nich kwoty były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność sporządzania ww. sprawozdań. Sprawozdania te przedstawiają wiarygodne dane o dochodach i wydatkach oraz związanych z nimi należnościach i zobowiązaniach.

Zrealizowano wniosek o uwzględnienie w korektach łącznych sprawozdań Rb-27 za 2021 r. i Rb-N za IV kwartał 2021 r. spisania w księgach rachunkowych Wojewody przedawnionej zaległości przejętej po zlikwidowanej Delegaturze Ministerstwa Skarbu Państwa, sformułowany w wystąpieniu pokontrolnym LKA.410.001.01.2022 z dnia 14 kwietnia 2022 r., skierowanym do Wojewody po kontroli P/22/001 *Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 85/24 – województwo śląskie oraz realizacja zadań nałożonych na Wojewodę w 2021 r. ustawą o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej*

(akta kontroli tom I str. 26-43; tom IV str. 280-822)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono innych nieprawidłowości.

3.2 Księgi rachunkowe

Opis stanu
faktycznego

Badanie wiarygodności ksiąg rachunkowych Urzędu (dysponenta III stopnia) przeprowadzono na próbie 117 zapisów księgowych o łącznej wartości 21 624,4 tys. zł¹³⁰. Ustalono, że dowody księgowe sporządzono prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym, a operacje gospodarcze udokumentowane tymi dowodami właściwie ujęto w księgach rachunkowych, z wyjątkiem operacji zakupu niskocennych środków trwałych (w próbie wartość zapisów dotyczących takich operacji wyniosła 643,0 tys. zł, tj. 3,0%, a wartość ogółem – 2 313,4 tys. zł), co opisano poniżej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W trakcie kontroli nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które wskazywałyby, że w zakresie zapisów dotyczących dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań, księgi rachunkowe stanowiące podstawę sporządzenia sprawozdań Urzędu (dysponenta III stopnia) prowadzone były nieprawidłowo.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, że w księgach rachunkowych dysponenta III stopnia za 2022 r. zakupy niskocennych środków trwałych (tj. środków trwałych o wartości niższej niż 10,0 tys. zł) w łącznej kwocie 2 313,4 tys. zł (stan

– w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1731);

– w załączniku nr 5 do rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. poz. 2396, ze zm.).

¹³⁰ Wylosowanych metodą monetarną.

na dzień 31 grudnia 2022 r.) zostały ujęte (przed ich wydaniem do użytkowania) na koncie 310-01-01 – *Materiały* i zaprezentowane w bilansie sporządzonym na dzień 31 grudnia 2022 r. jako zapasy (aktywa obrotowe), czym naruszono art. 3 ust. 1 pkt 13, pkt 15 lit. b, pkt 18 lit. a i pkt 19 ustawy o rachunkowości oraz załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej¹³¹.

Główna Księgową Urzędu w złożonych wyjaśnieniach wskazała, że konto 080 – *Środki trwałe w budowie (inwestycje)* służy do ewidencji kosztów środków trwałych w budowie oraz do rozliczenia kosztów środków trwałych w budowie na uzyskane efekty inwestycyjne. Według jej wyjaśnień: „zakupy pozostałych środków trwałych do kwoty 10 000 zł nie stanowią inwestycji i dlatego też nie są przez tę jednostkę w ten sposób ewidencjonowane”.

NIK zauważa, że zgodnie z załącznikiem nr 3 do ww. rozporządzenia (część II pkt 48), konto 310 – *Materiały* służy do ewidencji zapasów materiałów, w tym także opakowań i odpadków, znajdujących się w magazynach własnych i obcych oraz we własnym i obcym przerobie, a zatem nie jest kontem właściwym dla ewidencji środków trwałych. Zgodnie z załącznikiem nr 3 do ww. rozporządzenia (część II pkt 14), rozliczenie kosztów dotyczących zakupów gotowych środków trwałych może być księgowane na koncie 080 – *Środki trwałe w budowie (inwestycje)*.

(akta kontroli tom IV str.184-189, 228-245)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.

Dochowano terminów na przekazanie do odbiorców objętych badaniem sprawozdań. Prawidłowo sporządzono sprawozdania jednostkowe dysponenta III stopnia oraz osiem z 10 sprawozdań łącznych. W dwóch pozostałych sprawozdaniach (Rb-27 i Rb-N) stwierdzona nieprawidłowość polegająca na niespisanu należności nieściągalnej, z uwagi na jej skalę, nie miała istotnego wpływu na prezentację danych. Księgi rachunkowe stanowiące podstawę sporządzenia skontrolowanych sprawozdań Urzędu (dysponenta III stopnia) prowadzone były prawidłowo w zakresie dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań. Na prawidłowość sporządzenia tych sprawozdań nie miało wpływu księgowanie zakupu niskocennych środków trwałych na niewłaściwym koncie. Mając to na uwadze, w opinii NIK, stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność sporządzania objętych badaniem sprawozdań.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

1. NIK zwraca uwagę na potrzebę podjęcia działań zapewniających spisywanie należności nieściągalnych z ksiąg rachunkowych Wojewody.

¹³¹ Dz.U. z 2020 r. poz. 342.

2. Konieczne jest niezwłoczne wszczynanie postępowań w sprawie wydania decyzji określającej kwotę dotacji przypadającą do zwrotu, w razie niezwrócenia przez beneficjenta w terminie niewykorzystanych środków, jak również w razie stwierdzenia innych przesłanek zwrotu dotacji.

3. Bez zbędnej zwłoki winny być podejmowane działania wierzyciela w zakresie monitorowania efektów czynności organu egzekucyjnego, któremu przekazano tytuł wykonawczy.

4. Odnośnie do prowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, NIK zauważa potrzebę zapewnienia: dochowania należytej staranności przy publikowaniu dokumentacji opisującej zamówienie, rzetelnego ustalenia wartości zamówienia, podania prawidłowych informacji w ogłoszeniu o zamówieniu oraz terminowego przekazania Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych informacji o złożonych ofertach.

5. Należy podjąć działania zapobiegające nieprawidłowemu ujmowaniu zakupów niskocennych środków trwałych (nieprzekazanych do użytkowania) w księgach rachunkowych Urzędu (na koncie 310-01-01 – *Materiały*) i w bilansie (jako zapasów).

Wnioski

NIK wnosi o:

1. Uwzględnienie w korekcie łącznego sprawozdania Rb-N za IV kwartał 2022 r. spisania w księgach rachunkowych Wojewody nieściągalnej należności w kwocie 3 947,0 tys. zł.

2. Podjęcie działań w celu zmiany § 4 ust. 4 pkt 3 procedury dotyczącej planowania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, powodującego ryzyko udzielenia zamówienia z pominięciem trybów określonych w ustawie pzp.

Odnośnie do nieprawidłowości polegającej na wyborze taryfy z wyższą niż ekonomicznie uzasadniona stawką opłaty sieciowej zmiennej, NIK nie formułuje wniosku pokontrolnego, z uwagi na dokonanie zmiany tej taryfy w trakcie kontroli.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹³² umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

¹³² Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 17 kwietnia 2023 r.

Kontroler

Stefania Zalewska

Gł. specjalista kontroli państwowej

/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał:

Piotr Miklis
Dyrektor Delegatury NIK
w Katowicach